

**ELS GRUPS HETEROGENIS UNA APOSTA PER MILLORAR ELS
PROCESSOS D'APRENTATGE**

PERCEPCIÓ DE L'EFICÀCIA DELS MESTRES DE SEGON CICLE D'EDUCACIÓ INFANTIL

Màster Universitari en Psicopedagogia
Millora de la pràctica educativa
Educació Inclusiva

Andrea González Prats¹

Universitat Oberta de Catalunya. Estudis de Psicologia i Ciències de l'Educació.
Barcelona, Catalunya.

Sandra Gallardo Ramírez.

Directora del TFM

Universitat Oberta de Catalunya. Estudis de Psicologia i Ciències de l'Educació.
Barcelona, Catalunya.

Juny 2021

---

¹ Correspondència: Andrea González Prats. Correu electrònic: agonzalez7@uoc.edu

RESUM. Els grups heterogenis són una de les tipologies d'agrupament més utilitzades a les escoles rurals. No obstant això, cada cop més hi ha escoles públiques, concertades o privades que aposten, com a opció pedagògica, pels grups heterogenis (LITTLE, 2001) perquè fomenten habilitats, processos i competències essencials en l'aprenentatge. L'objectiu d'aquest estudi consisteix a identificar la percepció que tenen les mestres en relació amb la implementació a l'aula de processos d'aprenentatge en grups heterogenis. S'ha plantejat una metodologia quantitativa, a través del disseny d'enquesta d'opinió (*surveys*) i l'instrument que s'ha elaborat ha estat un qüestionari *ad hoc* que conté 54 preguntes anònimes, factuais i subjectives. La mostra final ha consistit en 10 participants. Els resultats han indicat que el 30% de les mestres han percebut que els resultats han millorat molt treballant en grups heterogenis, el 50% han considerat que han millorat bastant i el 20% han cregut que han millorat poc. Les conclusions constaten que els grups heterogenis fomenten els processos d'aprenentatge, les habilitats i competències socials com l'empatia, l'autonomia dels alumnes, la consciència col·lectiva i la resolució de problemes. Endemés, les mestres consideren que millora la seva tasca docent i poden oferir una resposta ajustada a les necessitats educatives dels seus alumnes. Algunes de les limitacions que presenta aquest estudi estan relacionades amb la mostra no representativa, les valoracions subjectives de les mestres i l'instrument creat *ad hoc*.

PARAULES CLAU. Grups heterogenis. Processos d'aprenentatge. Resultats escolars. Eficàcia. Percepció.

ABSTRACT. Heterogeneous groups are one of the most used typology of grouping in rural schools. However, there has been an increase in public, semi-private and private schools that support heterogeneous groups as a pedagogical option (LITTLE, 2001) in order to promote the development of skills, processes and abilities that are essential for learning. The main goal for this study is to identify the perception that teachers have in relation to the implementation in the classroom of learning processes in heterogeneous groups. A quantitative methodology has been proposed through the design of an opinion survey and the instrument that has been developed, the *ad hoc* questionnaire that contains 54 anonymous, factual and subjective questions. The final sample consists of 10 participants. The results indicate that 30% of teachers perceive that the results have tremendously improved working in heterogeneous groups, 50% consider that the results have improved a lot and 20% believe that the results have improved a little. The conclusions have found that heterogeneous groups promote learning processes, social skills and abilities such as empathy, student autonomy, collective awareness and problem solving. Moreover, teachers perceive that they enhance their teaching task and they are able to offer adjusted responses to the educational needs of their students. Some limitations presented by this study are related to non-representative samples, the subjective assessment of the teachers and the instrument created, the *ad hoc* questionnaire.

KEYWORDS. Heterogeneous groups. Learning processes. Academic results. Efficiency. Perception.

ÍNDEX

0. AGRAÏMENTS	5
1. INTRODUCCIÓ	6
2. JUSTIFICACIÓ	9
3. MARC NORMATIU	10
4. MARC TEÒRIC	12
4.1. Disseny Universal d'Aprenentatge	12
4.1.1. Antecedents i concepte	12
4.1.2. L'escola inclusiva	12
4.2. L'agrupament heterogeni	13
4.2.1. Conceptualització	13
4.2.2. Percepció dels docents	15
4.2.3. Beneficis d'implementar els grups heterogenis	17
4.3. Relacions entre la inclusió i els agrupaments heterogenis	18
4.3.1. Punts forts	18
4.3.2. Punts febles	19
4.4. Aportació a la societat i a l'ètica professional	19
5. PLANTEJAMENT DEL PROBLEMA	21
5.1. Descripció dels objectius	22
5.2. Hipòtesis	22
6. MARC METODOLÒGIC	23
6.1. Disseny d'investigació	23
6.2. Planificació i temporalització del treball de camp	24
6.2.1. Context de la investigació	24
6.2.2. Participants	25
6.2.3. Estratègia de recollida de dades	25
6.2.4. Instruments de recollida de dades	26
6.2.5. Estratègia d'anàlisi de dades	28
7. RESULTATS	30
7.1. Anàlisi de resultats	30

8. CONCLUSIONS	40
8.1. Conclusions en relació amb els objectius	40
8.2. Limitacions de la investigació i propostes de millora	43
8.3. Perspectiva de futur	43
8.4. Consideracions finals	44
9. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES	45
10. ANNEX	50
Annex 1. Cronograma	50
Annex 2. Qüestionari <i>Percepció de l'eficàcia dels grups heterogenis</i>	51
Annex 3. Dades qüestionari <i>Percepció de l'eficàcia dels grups heterogenis</i>	59

0. AGRAÏMENTS

A la meva mare i la meva iaia, Àngels i Carmen, gràcies per estimar-me, sostenir-me i empoderar-me. Sense vosaltres no hauria estat possible. Sou les dones de la meva vida.

Al meu iaio, Xavier, gràcies per fer-me riure i estimar-me com un pare.

Al meu company de vida, Álvaro, gràcies per anar de la mà plegats i seguir sumant.

Al meu gos, Coco, gràcies per ser pau, bondat i llum.

Al meu fill Àxel que amb ell, fa dos anys, vaig renéixer d'una manera transformadora i mamífera. Gràcies per escollir-me.

Als amics, que són família, gràcies per compartir moments.

A les mestres de la Comunitat de Petits, gràcies per brindar-me l'oportunitat de seguir aprenent i innovant amb vosaltres.

A les mestres i professores que al llarg d'aquests anys m'han acompanyat en el procés d'aprendre. Gràcies per veure-hi on molts no veien.

Gràcies, Sandra per tutoritzar aquest Treball Final de Màster i per ser-hi molt present.

Mil gràcies a totes les persones, petites i grans, que al llarg d'aquests anys m'han permès nodrir-me d'elles i amb elles.

Andrea

1. INTRODUCCIÓ

*I si en comptes de preparar-te per al futur, em preparo per al teu present
(Bibiana Marín).*

El sistema educatiu en els últims anys ha patit un procés de transformació i innovació. Una part de la comunitat educativa ha reflexionat profundament sobre la seva pràctica diària, per de-construir, tornar a construir i, així, generar un canvi en les metodologies utilitzades. No obstant això, avui dia, es troben certes resistències al canvi i és per això que encara queda un llarg camí per recórrer.

Les metodologies actives o innovadores van ser plantejades per fomentar competències que no era possible que esdevinguessin en l'estructuració d'una escola tradicional, ja que l'alumnat tenia un paper passiu i era concebut com una tabula rasa. Diferents estudis empírics duts a terme al llarg d'aquests anys aposten per l'aprenentatge basat en les experiències i conclouen que són la millor manera que pot tenir l'alumnat per aprendre, ja que l'infant es converteix en el protagonista del seu aprenentatge, donant sentit a què aprèn i aquest aprenentatge pot ser transferit al llarg de la seva vida (Lafuente, 2018).

El present estudi es centra en els grups heterogenis perquè són poques les recerques i les experiències que es troben en les escoles que s'ubiquen a les ciutats, ja que s'entén l'educació, per part de les administracions, com un sistema amb una realitat homogènia (Parra, 2006). És més, l'agrupament per edat cronològica forma part de la concepció escolar actual (Huertas, 1994). En l'actualitat, es constitueixen aules formades per uns 25 infants, els quals estan agrupats en funció del seu any de naixement. Encara que, les aules estan compostes per alumnes amb identitats, interessos i processos ben diferents.

No obstant això, els grups heterogenis són una de les estratègies que empren les escoles rurals. Aquestes Zones d'Escolarització Rural (ZER) es troben a tot el món i es caracteritzen per ser centres educatius de pobles on no hi ha suficients matrícules per poder tenir l'alumnat agrupat per edat (Boix, 2007). A Catalunya hi ha unes 300 escoles rurals que estan situades a les zones despoblades de l'interior. Les ZER i, concretament, els grups heterogenis han estat objecte d'estudi al llarg de la seva trajectòria i es pot cercar literatura científica al respecte.

Els grups heterogenis, multigrau o multiedat es caracteritzen per tenir alumnes de diferents edats, normalment d'un mateix cicle, en una mateixa aula (Faber i Shearron, 1974). D'una banda, neixen amb l'objectiu de donar una resposta ajustada a la diversitat de l'alumnat que hi ha a les aules. D'altra banda, pedagogs com Freinet, Maria Montessori, Rudolf Steiner i altres corrents com el moviment Reggio Emilia aposten per aquesta tipologia d'agrupació perquè representa la naturalesa de les relacions que s'estableixen fora de la institució escolar. És a dir, defensen que els vincles que es donen dins l'àmbit familiar o amb els amics són diferents del que es donen a l'escola i que els infants

necessiten relacionar-se, aprendre i compartir la seva vida amb persones d'edats, identitats i interessos ben diversos (Ames, 2008).

En relació amb el paper de l'alumne, Ferrière (1982) considera, que els grups heterogenis afavoreixen que l'alumnat sigui protagonista del seu aprenentatge adquirint un rol actiu, la qual cosa implica adquirir iniciativa, autonomia, pensament crític i creatiu, empoderant així, la identitat de l'infant. No es pot obviar que les persones són éssers socials que aprenen a través de l'observació, l'experimentació, la investigació, el joc i el diàleg compartit amb els altres.

En referència al paper del docent es constata que encara que, l'activitat sigui la mateixa per a tots i totes, el professorat dissenya propostes didàctiques ajustades als interessos i a les necessitats dels seus alumnes per donar una resposta ajustada al que cadascú necessita. És per això, que els mestres han de disposar de formació específica en agrupaments multinivell i disseny de materials per poder dotar a cada un dels seus alumnes amb allò que necessita. En aquesta mateixa línia es troben els treballs duts a terme per Cushman (1993) i Miller (1996) que emfatitzen la importància de la planificació, la formació permanent i el treball cooperatiu entre docents per poder donar resposta a les necessitats que requereix aquest model d'agrupació.

Tot i això, una de les limitacions observades per diferents autors (Santos, 2002; Berlanga, 2003; Boix, 2004; Bustos, 2006) és que al professorat li manca formació específica en aquesta tipologia d'agrupació i en el disseny d'activitats multinivell perquè quan comencen a treballar tampoc disposen de suports didàctics referents que tinguin continguts que els facilitin la docència.

Són nombrosos els beneficis descrits en la literatura científica en relació amb els grups multiedat i un d'ells es troba en els estudis fets per Abós et al. (2014), els quals conclouen que els grups multigrat fomenten el contacte entre infants de diferents edats que tenen un bagatge i es troben en processos d'aprenentatge i moments maduratsius diferents, creant així, grups heterogenis que es nodreixen mútuament. Endemés, entre els alumnes, petits i grans, es generen unes aliances de suport que afavoreixen les habilitats socials i els aprenentatges. Tanmateix, destaca que la combinació dels grups heterogenis i altres metodologies actives com l'Aprenentatge Basat en Projectes (ABP), el treball per ambients d'aprenentatge, els racons, entre altres tenen un sentit ple quan es donen en grups d'infants de diferent edat perquè afavoreixen l'aprenentatge globalitzat.

En contraposició, les limitacions que descriu Domingo (2014) estan relacionades amb la complexitat que significa fer una gestió metodològica i didàctica ajustada a les necessitats dels alumnes que estan agrupats en grups heterogenis. Endemés, exposa que barrejar infants d'edats diverses no és sinònim d'èxit i, especifica que els bons resultats estan relacionats amb altres variables com la tasca docent i la combinació de metodologies innovadores com el treball per projectes, els ambients i els racons.

Pel que fa als estudis duts a terme en relació amb els efectes sobre els resultats que té treballar amb els grups multinivell, hi ha l'estudi realitzat per Pavan (1992),

el qual exposa que els infants que estan escolaritzats en aules amb grups heterogenis obtenen millors resultats educatius envers altres tipus d'agrupament.

Altres autors Gutiérrez i Slavin (1992) corroboren aquests resultats i aporten noves dades en relació amb la importància que té la diversitat d'alumnat i professorat per tal que les interaccions siguin més riques i, com a conseqüència, s'observa un augment en els resultats. Endemés, aquests autors destaquen la importància de combinar metodologies actives per tal d'aprofitar tot el potencial que ofereixen els grups heterogenis i, afavorir així, el procés d'ensenyament i aprenentatge.

En aquesta mateixa línia es troba l'estudi longitudinal dut a terme per Vincent (1999), el qual realitza una comparació entre l'alumnat que cursa la primària en escoles multigrau vers l'alumnat que cursa l'escolarització primària en grups homogenis. Els resultats del seu estudi demostren que l'alumnat escolaritzat en escoles multigrau obté millors resultats acadèmics, té més confiança en si mateix i més autoestima.

En contraposició, hi ha l'estudi empíric dut a terme per Veenman (1995), el qual avalua de manera sistematitzada els efectes en els aprenentatges amb alumnat de diferents edats i aquest constata que no hi ha diferències substancials entre els resultats de l'alumnat agrupat en grups heterogenis i els agrupats en grups homogenis.

Així doncs, per absència d'estudis anteriors en escoles urbanes aquesta investigació pretén identificar la percepció que tenen les mestres en relació amb la implementació a l'aula de processos d'aprenentatge en grups heterogenis.

2. JUSTIFICACIÓ

La vida solo puede ser comprendida mirando hacia atrás, pero solo puede ser vivida mirando hacia delante (Soren Kierkegard).

L'interès personal d'aquesta recerca ha estat estretament lligat amb la vinculació vers l'educació, la formació permanent, la investigació, el fet de repensar la praxi i amb el compromís constant de millorar la pràctica educativa.

D'altra banda, la motivació principal ha estat la de donar resposta a les necessitats expressades per les mestres d'infantil d'un Institut Escola de Barcelona, amb la finalitat que els resultats i les conclusions obtinguts en l'estudi els pogués oferir una fotografia del que ha significat aquest curs la implementació dels grups heterogenis i poder valorar si donen continuïtat a aquesta estratègia el curs vivent o tornen a l'agrupació basada en l'edat cronològica.

Així doncs, la importància d'aquesta recerca és que ha partit de la detecció d'una necessitat i demanda real. Endemés, tot i que, hi ha moltes investigacions sobre metodologies innovadores, com: el treball per projectes, els ambients d'aprenentatge, entre d'altres, no succeeix el mateix en l'agrupament de grups heterogenis. Per tant, per absència d'investigacions anteriors, el present estudi ha volgut identificar la percepció que tenen les mestres d'infantil sobre els grups heterogenis en relació amb l'adquisició dels processos d'aprenentatge i a l'atenció a la diversitat, així com també, generar noves dades.

3. MARC NORMATIU

Cada infant ens convida a créixer amb ell (Rebeca Wild).

Aquest apartat recull la legislació vigent que fa referència i està lligada al tema d'estudi per conèixer que exposen les lleis, decrets i altres articles en relació amb la concepció i model d'escola.

Per començar, l'estudi ha pres com punt de partida la llei de l'Estat, ja que aquesta regeix les lleis autonòmiques. La Lei Orgánica de Modificación de la Lei Orgánica de Educación (LOMLOE 3/2020) va ser aprovada el 29 de desembre de 2020 i va entrar en vigor el 19 de gener de 2021. Està estructurada en un article únic i modifica alguns dels termes de la Ley Orgánica de Educación (LOE 2/2006).

En el preàmbul, de la citada llei, s'exposa que els principis de l'educació s'han de regir pel principi d'inclusió i l'aplicació de principis basat en el Disseny Universal d'Aprenentatge (DUA), per tal de proporcionar als alumnes múltiples formes de representació i expressió. Endemés, aposten per una educació de qualitat per a tots els alumnes sense que esdevingui cap manifestació discriminatòria cap a la seva persona, com l'edat, la cultura, el sexe, entre d'altres.

En l'article 4 s'exposen les mesures organitzatives i curriculars, la LOMLOE, esmenta que seran les Administracions educatives les encarregades de vetllar i garantir la coordinació i cohesió de les diferents etapes educatives. A més, aquestes mesures organitzatives, metodològiques i curriculars s'hauran d'adaptar a la diversitat, per tal de donar una resposta ajustada a les necessitats de l'alumnat. Tanmateix, especifica que l'educació que s'adoptarà ha de partir del principi d'inclusivitat amb la finalitat d'atendre la diversitat de necessitats que poden presentar els alumnes al llarg de la seva escolaritat.

L'article 12 fa referència a l'educació infantil com l'etapa, no obligatòria, on s'ha de contribuir al desenvolupament físic, afectiu, social, artístic i cognitiu dels infants i per fer-ho possible manifesta que la metodologia que s'utilitzarà estarà basada en l'aprenentatge emocionalment positiu des d'una perspectiva individual i col·lectiva.

D'altra banda, el context d'estudi se situa a Catalunya i la llei que regeix aquesta comunitat és la Llei d'Educació Catalana (LEC 12/2009), la qual va ser aprovada pel Parlament l'any 2009.

En el capítol II, anomenat L'alumnat es troba l'article 21, el qual exposa que els alumnes han de ser els protagonistes del procés educatiu i manifesta que els infants han de disposar d'espais per poder dialogar i cooperar entre ells i elles. Endemés, exposa que els docents han de vetllar perquè s'atenguin els diferents ritmes d'aprenentatge oferint una educació que potenciï les seves capacitats.

En aquesta mateixa línia es troba el Decret 150/2017, de 17 d'octubre, sobre l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema d'educació inclusiva. A

l'article 2 s'exposa que es fa necessari seguir treballant en xarxa amb tota la comunitat i moviments de renovació pedagògica, per tal de seguir millorant i innovant en l'àmbit de l'educació. La finalitat és oferir a tot l'alumnat una resposta educativa emmarcada dins del sistema inclusiu.

En l'article 6, Les funcions dels centres educatius, en l'apartat e s'estableix que s'han de crear entorns d'aprenentatge flexibles i diversos amb l'objectiu d'oferir una resposta ajustada a la identitat i les necessitats de cada alumne. Especifica que s'han de dissenyar activitats que fomentin l'aprenentatge tenint present les seves capacitats, actituds, ritmes, percepcions i expressions.

Continuant amb la LEC 12/2009, l'article 84 esmenta els projectes d'innovació pedagògica com la manera d'activar i estimular les capacitats, les habilitats i les potencialitats dels alumnes per aprendre. El Departament aposta i valora positivament el desenvolupament de projectes educatius innovadors.

L'article 87 determina l'organització dels espais escolars i els entorns d'aprenentatge i exposa que les escoles han de dissenyar entorns d'aprenentatge que fomentin el treball en xarxa i diferents formes de transmissió del coneixement.

Així, doncs, parteixen del model d'escola compressiu i inclusiu, el qual ha de promoure el desenvolupament educatiu i social de tots els alumnes i, per dur-ho a terme el sistema ha de compensar aquestes desigualtats personals, socials, culturals i econòmiques. La LEC 12/2009 aposta, fermament, per la innovació educativa i la considera essencial per poder oferir una educació de qualitat i ajustada a les necessitats dels alumnes.

4. MARC TEÒRIC

Quando un niño puede relacionar lo que aprende con sus propias experiencias, su interés vital se despierta, su memoria se activa y lo aprendido se vuelve suyo (Rudolf Steiner).

4.1. El Disseny Universal d'Aprenentatge

4.1.1. Antecedents i concepte

L'any 1970 neix a Estats Units el concepte de Disseny Universal (DU) de la mà de Ron Mace. En els seus inicis era un concepte associat a l'arquitectura i donava resposta a la voluntat d'un moviment arquitectònic per crear espais i edificis accessibles a qualsevol de les necessitats de la societat (Alba et al., 2014).

Anys més tard, David H. Rose i Anne Meyer van fundar el concepte de Disseny Universal d'Aprenentatge (DUA), el qual té per objectiu aplicar els principis del DU al disseny del currículum. Això va significar la creació d'un enfocament didàctic que va plantejar-se per recolzar el procés d'aprenentatge de tot l'alumnat (Alba et al., 2014).

Alba et al. (2014) exposen que el DUA no només facilita les condicions d'accessibilitat a les persones amb diversitat funcional sinó que aquests beneficis es poden fer extensius a tota la població.

4.1.2. L'escola inclusiva

Al llarg de la història el concepte d'inclusió ha estat estretament associat a l'educació especial i ha posat la mirada en el dèficit emfatitzant, així, en les mancances de l'alumne (Iano, 1986).

L'any 1994, amb la Declaració de Salamanca, es va plantejar un canvi de mirada en relació amb l'escolarització d'alumnat amb necessitats educatives. En aquesta conferència Mundial sobre Educació Especial es sustenten els pilars per projectar un sistema d'escolarització inclusiu a les escoles ordinàries, el qual ha de donar resposta a la diversitat de l'alumnat (UNESCO, 1994).

Autors com Pujolàs (2002) defineix l'educació inclusiva com a l'oportunitat que s'ofereix a tots els alumnes, sigui quina sigui la seva diferència, per formar part d'una aula ordinària i poder compartir i aprendre dels seus companys i amb els seus companys.

Altres autors com Ainscow et al. (2006) descriuen i amplien el terme inclusió tenint, també, present a la persona. Exposen que l'educació inclusiva ha de ser concebuda i entesa per acollir a tots els alumnes, ja que tot infant té dret a ser escolaritzat. És a dir, una escola accessible a tots i totes amb la finalitat de minvar les desigualtats socials, el risc d'exclusió social i la segregació.

En contraposició, es troben altres postures que no es centren en l'individu i el dèficit sinó que consideren la inclusió com un terme plural on tots i totes són diferents. Dyson (2001) constata que la inclusió no és sinònim de què l'alumnat presenti un dèficit o necessitats educatives especials sinó que fa referència a l'heterogeneïtat de l'alumnat.

En aquesta mirada inclusiva també en destaquen els Moviments de Renovació Pedagògica, aquests són referents en la manera com l'educació ha d'entendre la diversitat. Aquest moviment aposta per entendre la diversitat com a forma de riquesa col·lectiva on sempre s'aprèn i on es fomenten habilitats com els valors, les destreses, la comunicació, la cooperació, les relacions personals, l'afectivitat, l'acceptació de la mateixa identitat, entre d'altres, les quals no esdevindrien si tots els alumnes fossin iguals (Ibáñez, 2001). Així doncs, aquest moviment aposta fermament per refer la pràctica, la metodologia, l'avaluació i l'organització per tal d'oferir una educació acurada a la diversitat de tot l'alumnat.

En la Taula 1, a tall de resum, es descriuen les diferents fases del concepte i les condicions educatives amb les quals es relaciona el terme.

Taula 1

Trajectòria de l'exclusió cap a la inclusió

FASE	CONDICIONS EDUCATIVES (Persones amb discapacitat; dones; grups minoritaris i classes socials baixes)
EXCLUSIÓ	No escolarització per a tots o per alguns d'aquests grups.
SEGREGACIÓ	Escolarització per a tots els alumnes o per algun d'aquests grups.
INTEGRACIÓ	Incorporació d'alguns alumnes amb discapacitat a l'aula ordinària.
INCLUSIÓ	Creació d'una escola per a tots els alumnes.

Font: Valenzuela, Guillén i Campa (2014, p.66).

4.2. L'agrupament heterogeni

4.2.1. Conceptualització

Els grups heterogenis són definits com la barreja d'alumnes d'edats diferents en una mateixa aula (Faber i Shearron, 1974). En aquesta mateixa línia, Veenman (1995) afegeix que els grups heterogenis són una estructura on els alumnes d'edats diferents comparteixen una mateixa aula i un mateix professor al llarg d'un curs escolar. Bustos (2010) exposa que els grups multiedat són una tipologia d'agrupament on l'alumnat amb edats diverses cohabituen i comparteixen

diferents experiències, aprenentatges i reptes en una mateixa aula. Altres autors com Siede et al. (2019) constaten que les agrupacions multiedat es caracteritzen perquè els infants entre ells i elles tenen una diferència d'edat de més de dotze mesos, contraposant-se a les escoles tradicionals que com a màxim hi ha una diferència de dotze mesos. Endemés, aquesta tipologia d'agrupació acostuma a no ser permanent (Ferrer – Esteban, 2015).

També, una de les característiques que defineix aquesta agrupació és la diversitat que hi ha dins la mateixa diversitat, és a dir, alumnat divers amb edats diverses i on el professor ha de donar resposta a les necessitats i processos de cada infant. Així doncs, aquesta tipologia d'agrupament esdevé una pràctica pedagògica inclusiva, ja que dóna una resposta educativa comprensiva, tenint en compte les necessitats individuals i col·lectives i ho fa oferint recursos diversos ajustats al que cada infant necessita (Boix, 2011).

En la literatura científica s'exposa que els grups heterogenis tenen noms diversos, com per exemple: classes d'edats barrejades, classes compostes, grups amb verticalitat, aula multigrau, multinivell, internivell, nivells compartits, multiedat (Domingo, 2014). Tot i això, hi ha autors com Veenman, (1995) que fan diferències entre el terme multiedat i multigrau, l'autor creu que el concepte multiedat significa que hi ha alumnes d'edats i cursos diversos que comparteixen mestre més d'un curs acadèmic. En canvi, el terme multigrau considera que fa referència a l'alumnat de dos o més cursos i el docent que els acompanya els proposa activitats específiques pròpies del seu curs.

No obstant això, tal com exposa Bustos (2010) la nomenclatura més acceptada per la comunitat científica és la de multigrau, ja que pensen que és la més acurada en relació amb el seu significat.

El concepte de grups heterogenis apareix quan l'escola basada en grups homogenis estableix categories en relació amb els nivells evolutius i maduratius dels alumnes que comparteixen aula i són de la mateixa edat (Viñao, 1998). Per tant, les escoles unitàries, on els alumnes estan agrupats per la mateixa edat, empen els grups heterogenis dins de les aules amb alumnat homogeni per poder seguir el que s'estableix en el currículum.

Segons Bustos (2010) l'objectiu de l'ensenyament basat en l'edat cronològica és el d'oferir el mateix ensenyament a tots els alumnes de manera igualitària per tal que tot l'alumnat tingui el mateix desenvolupament, però no tots els infants tenen les mateixes capacitats ni els mateixos coneixements.

Tanmateix, l'origen de l'existència dels grups multigrau respon a la poca demanda de matrícula en les diferents etapes educatives i això és fruit de les característiques demogràfiques on s'ubica el centre escolar. Així doncs, el concepte multigrau està estretament lligat amb l'escola rural, ja que és la conseqüència dels indrets on hi ha pocs infants en edat d'escolarització. Tot i això, també, existeixen agrupaments multinivell en escoles on hi ha matriculació suficient per a agrupar a l'alumnat de manera homogènia (Hoffman, 2002).

Per aquest motiu Little (2001) estableix com a important diferenciar les escoles multigrau constituïdes per qüestions organitzatives i estructurals, on hi ha les

escoles rurals, de les escoles multigradau com a opció pedagògica, on l'escola pública, concertada o privada, aposta per organitzar les aules amb l'alumnat de diferents edats i és en aquesta tipologia en la qual se centra el present estudi.

Pel que fa a la prevalença dels grups heterogenis a les escoles del món són poques les recerques i publicacions que s'han fet. No obstant això, Little (2007) publica un llistat amb les escoles de diversos països que han implementat els grups heterogenis.

Taula 2

Prevalença dels grups heterogenis en les escoles del món

País	Any	Percentatge escoles multigradau (%)
Índia	1986	67%
Noruega	2000	34%
Irlanda	2001	42%
França	2000	34%
Anglaterra	2000	25.4%

Font: Little, A. Et al. 2007. *Education for all and multigrade teaching: challenges and opportunities*, pp. 5-6.

Segons Ferrer-Esteban (2015) a Catalunya, la comunitat on es realitza la recerca, són poques les escoles que han implementat aquesta tipologia d'agrupament i per tant, són pocs els estudis que s'han realitzat al respecte, la qual cosa significa que no es disposa de dades quantitatives empíriques referents.

Tot i això, Domingo (2014) assenyala que a Catalunya hi ha escoles que han apostat pedagògicament per organitzar les seves aules en grups heterogenis i nomena algunes com l'escola Martinet de Ripollet, les escoles lliures, algunes escoles d'educació viva, entre d'altres.

4.1.3. Percepció dels docents

Els mestres desenvolupen una tasca essencial en el procés d'ensenyament i aprenentatge i són ells els mediadors i facilitadors de què el contingut, establert en el currículum, arribi als alumnes i esdevinguin significatius (Bustos, 2010). Per tant, en el procés d'ensenyament – aprenentatge esdevé clau dos aspectes, el primer, són les activitats d'aprenentatge i, el segon, són els recursos didàctics (Santos i Martínez, 2011).

D'altra banda, no es pot obviar els protagonistes reals d'aquest triangle, els alumnes i és aquí on el mestre ha de mostrar una mirada capacitadora i empoderadora per tal de fomentar la diversitat que compon el teixit de l'aula (Boix, 2011).

Per conèixer la percepció dels docents és necessari conèixer quina concepció té l'administració i la comunitat educativa en relació amb l'agrupament multigràu. Els estudis duts a terme per Siede et al. (2019) constaten la concepció estigmatitzada i amb connotacions negatives que mostren els mestres i la comunitat pel que fa a aquesta tipologia d'agrupació. Concretament, les aules on s'han implementat els grups multiedat són considerades "impures" i no tenen la mateixa posició que les escoles tradicionals, les quals són considerades "pures".

Endemés, conclou que aquesta connotació negativa pot estar associada a la concepció i la relació que hi ha entre els grups multiedat i les escoles rurals. És a dir, es percep que els grups heterogenis esdevenen per la manca de matrícula i que per això es troben en les zones on no hi ha suficient població en edat d'escolarització, els pobles.

Autors, com Mason i Burns (1995) i Veenman (1995), han fet estudis per conèixer la percepció dels mestres en relació amb els grups heterogenis i conclouen que els mestres prefereixen treballar en escoles homogènies perquè els centres que empren els grups multigràu impliquen més treball i dedicació. Concretament, els mestres han de planificar, preparar, organitzar, formar-se i repensar la seva praxi de manera continuada per tal de donar resposta a les necessitats del seu alumnat.

Bustos (2013), també, destaca el paper del docent en relació amb l'ensenyament en aules amb alumnat amb edats diverses, el qual requereix que el mestre disposi d'unes habilitats i procediments per poder aplicar el currículum als diferents nivells que componen la classe.

En relació amb això, Boix i Bustos (2014) en la seva investigació constaten que els mestres expressen que es troben amb dificultats organitzatives que no els permeten atendre adequadament a l'alumnat d'edats diferents. Així doncs, els participants manifesten que per poder donar una resposta adequada és necessari que a l'aula hi hagi dos docents per tal que mentre un fa un treball més específic amb una part del grup, l'altre pugui fer el suport amb la resta de la classe. Tanmateix, el material didàctic és elaborat pel professor tenint en compte els diferents nivells que componen l'aula. Per tant, una mateixa temàtica presenta diversitat de propostes d'activitat i aquestes són dissenyades en funció dels nivells i les necessitats específiques de cada alumne.

Les possibles causes d'aquesta percepció dels mestres es relacionen amb la poca formació específica rebuda en metodologies innovadores, poc interès, compromís i implicació en la seva tasca docent, resistència als canvis, concepció tradicional del paper del mestre i de l'alumne (Domingo, 2014).

No obstant això, Mason i Burns (1995) i Veenman (1995), esmenten les percepcions positives, les quals estan relacionades amb els resultats observats en relació amb el desenvolupament de l'alumnat, ja que detecten que aquesta agrupació cooperativa afavoreix l'adquisició d'aprenentatges curriculars i de les habilitats socials dels infants.

Un altre aspecte és que els participants tenen una percepció positiva en relació amb l'atenció a la diversitat, ja que els grups multiedat plantegen en la seva

organització flexibilitat. Endemés, compartir amb alumnat divers afavoreix competències com la d'aprendre a aprendre, l'autonomia, la responsabilitat i la creativitat (Boix i Bustos, 2014).

Altres estudis duts a terme per Boix (2011) mostren que l'intercanvi que es produeix a les aules multiedat és percebut pels docents com una aposta pedagògica positiva, tant pel mestre com per l'alumne, perquè els alumnes passen a ser actors actius del procés d'ensenyament - aprenentatge, fent ells i elles de "docents". És a dir, els mestres consideren que els alumnes quan expliquen algun contingut a la resta de companys i companyes, el seu discurs s'adapta millor a l'audiència i és més significatiu en comparació quan ho fan ells, la qual cosa significa benefici mutu.

4.1.4. Beneficis d'implementar els grups heterogenis

Un dels aspectes positius que assenyala Domingo (2014) és que els grups heterogenis poden facilitar la inclusió de l'alumnat i això és perquè aquesta tipologia d'agrupació es caracteritza per treballar de manera cooperativa i col·laborativa entre els alumnes i els professors. Afavorint així, la investigació i la recerca compartida on l'alumnat esdevé protagonista del seu propi aprenentatge al llarg de tot el procés.

Endemés, l'autora exposa, que les escoles on s'implementen els grups multigrau acostumen a ser escoles innovadores, on constantment, el claustre reflexiona sobre la seva pràctica educativa i busca noves estratègies per donar resposta a les necessitats de la comunitat.

També, conclou que els grups heterogenis generen en els alumnes un pensament més inclusiu on els infants presenten menys estereotips relacionats amb l'edat, el nivell d'aprenentatge, la maduresa, aspectes físics, entre d'altres.

Un altre aspecte que estableix Vincent (1999) és que existeix una estreta relació entre els grups heterogenis i l'adquisició d'aprenentatges instrumentals, d'habilitats socials i de valors. Endemés, en la seva investigació assenyala que els alumnes amb aquesta tipologia d'agrupació aprenen els uns dels altres i això enriqueix substancialment els aprenentatges de l'alumnat.

Terigi (2009) exposa que treballar en aules multigrau és beneficiós per poder donar resposta a la diversitat, de manera real i acurada. En aquesta mateixa línia Dupriez (2009) afirma que la composició social de l'aula té una influència directa en les expectatives, interessos i actituds dels alumnes. És a dir, la tipologia d'agrupació condiona, limita o possibilita, el desenvolupament dels alumnes (Pàmies, 2011).

Pel que fa als resultats els estudis duts a terme per Bustos (2010) demostren que els alumnes que són escolaritzats en aules multigrau obtenen millors qualificacions que els que estan agrupats en aules homogènies.

Aquest mateix autor constata que l'alumnat que cohabita amb altres companys d'edats diferents de la seva aula afavoreixen les agrupacions flexibles, les quals són essencials pel desenvolupament. Endemés, els resultats apunten al fet que

els infants més grans tenen més capacitat per adquirir i consolidar els coneixements.

Un altre aspecte que destaca Bustos i Boix (2014) és la relació que hi ha entre els grups multigràu i l'autonomia que adquireixen els alumnes, ja que constata que el context escolar potencia a què l'alumnat sigui més autònom i pugui construir i gestionar els seus processos d'aprenentatge, a causa del fet que el mestre ha d'atendre a altres alumnes amb altres graus.

4.3. Relacions entre la inclusió i els agrupaments heterogenis

4.3.1. Punts forts

Segons Valls et al. (2011) les accions educatives inclusives són les que ofereixen els suports necessaris als seus alumnes. Així doncs, les pràctiques educatives inclusives són les que ofereixen les mateixes oportunitats als seus alumnes sigui quina sigui l'heterogeneïtat del grup. Les organitzacions multigràu presenten aquesta característica, l'heterogeneïtat, ja que l'alumnat està agrupat per edats diverses.

En aquesta mateixa línia Pujolàs (2001) considera que els grups heterogenis són més ajustats a la realitat social perquè la societat on vivim és diversa i heterogènia. Endemés, destaca que aquesta tipologia d'agrupació possibilita interaccions entre alumnes diversos i, per tant, no s'invisibilitzen les diferències. Els grups heterogenis són considerats com una agrupació que fomenta el respecte cap a les diferències perquè està compost per infants diversos.

Un altre punt fort dels grups multigràu és que és una pedagogia centrada en l'alumne. Això significa un doble benefici, d'una banda el benefici recau en el mateix alumne i d'altra banda, esdevé un benefici col·lectiu i extensible a tota la societat (UNESCO, 1994).

Un altre autor, Muntaner (2010) constata que els grups multigràu són una estratègia que fomenten el concepte de diversitat d'una manera positiva i capacitadora i és considerada com una oportunitat. Creant un espai compartit on el mestre i la resta de companys i companyes accepten la identitat de l'altre.

Seguint amb aquesta relació Cardona (2006) exposa que els agrupaments heterogenis fomenten la inclusió perquè el rendiment dels alumnes que no presenten cap dificultat no està compromès quan comparteixen amb alumnes amb necessitats educatives. També, emfatitza que la interacció entre l'alumnat divers és beneficiós per a tots i totes, ja que les relacions que s'estableixen són experiències enriquidores que el currículum no recull.

Per finalitzar, les investigacions dutes a terme pel projecte INCLUD-ED l'any 2006 descriuen que l'alumnat amb diversitat funcional té més oportunitats per desenvolupar-se plenament i globalment si ho fa a través dels grups heterogenis. Per tant, això repercuteix directament en el desenvolupament autònom futur.

4.3.2. Punts febles

Pel que fa als punts febles, Pujolàs (2001) considera que els grups heterogenis dificulten la intervenció del mestre i, aquest fet, condiciona directament l'atenció que reben els alumnes. L'autor creu que els alumnes que són atesos pel mestre se situen en un terme mitjà d'aprenentatge i els alumnes que se situen per sobre o per sota no reben la mateixa atenció docent. Això, segons el mateix autor, pot provocar desmotivació i baixa autoestima en els alumnes que s'ubiquen en els extrems.

Benavente (2001) exposa que l'educació inclusiva implica agrupar en una mateixa aula alumnat diferent i, si això s'afegeixen altres condicionants com els grups heterogenis on hi ha alumnes amb motivacions, capacitats, interessos i edats diferents, el problema augmenta i considera que no és possible oferir una pràctica docent de qualitat.

En aquesta mateixa línia i seguint amb el mateix autor, constata que la inclusió a través dels grups heterogenis no facilita la promoció social perquè els continguts i procediments s'adapten a l'alumnat que té un nivell més baix. Endemés, el procés d'avaluació es veu condicionat i està orientat a facilitar l'accés a l'alumnat amb dificultats, la qual cosa suposa pèrdua d'esforç.

Amb Moreno et al. (1994) s'estableix que amb aquesta tipologia d'agrupament dins del sistema comprensiu el que es pretén evitar és el fracàs escolar i això implica directament baixar el nivell per tal d'assolir l'èxit escolar de tots els alumnes.

4.4. Aportació a la societat i a l'ètica professional

Tal com s'exposa a la introducció i en el marc teòric poques són les experiències que es troben a les escoles de les ciutats sobre els grups multigrau, ja que l'educació que impera és la que està basada en grups dividits per edats cronològiques. Avui dia, encara s'observen certes reticències, per part del sistema, i no es concep una escola on hi hagi aules amb alumnes d'edats diferents.

Aquesta recerca pretén canviar aquest paradigma i per fer-ho és essencial que els professionals que formen la comunitat educativa es comprometin a indagar, investigar, reflexionar, recollir, reportar i compartir noves dades en relació amb la temàtica d'estudi. Un compromís ferm cap a la investigació i la innovació educativa, en sintonia amb la societat en la qual vivim i, a la vegada, estretament lligada a la concepció d'infant de la que parteix aquest estudi, és a dir, com una persona de ple dret i un actor actiu del seu aprenentatge.

Així doncs, el present estudi pretén aportar noves dades científiques en relació amb els grups multigrau que es troben en les escoles urbanes i, concretament, recollir la percepció dels docents en relació amb la millora del rendiment acadèmic i determinar quins són els beneficis de la implementació.

A continuació, es detallen aspectes de l'ètica professional en relació amb els diferents actors implicats en aquesta investigació i com s'ha procedit per dur-ho a terme.

Els participants han disposat de temps suficient per poder llegir i considerar les implicacions de la investigació i signar la declaració de consentiment informat (Bell i Waters, 2014). Prèviament, se'ls ha informat detingudament en què consisteix la recerca i com s'ha plantejat la col·laboració voluntària entre l'Institut Escola i el treball d'investigació. També, s'ha emfatitzat que en qualsevol moment poden considerar la seva participació i deixar de ser part de la mostra.

La investigadora és l'única que coneix la identitat dels participants i, en conseqüència, la responsable de preservar la confidencialitat i l'anonimat d'aquestes persones. Un altre aspecte a destacar del seu paper ha estat la seva disposició cap als participants per tal de recollir qualsevol canvi, dubte o suggeriment. És a dir, un cop se'ls ha fet la presentació de la recerca, se'ls ha facilitat un correu de contacte perquè la comunicació pugui ser fluida i immediata (Valero, 2017).

Pel que fa al disseny de l'instrument, també, s'ha vetllat per preservar la confidencialitat i l'anonimat dels participants que formen part de la mostra de l'estudi. Per tal de dur-ho a terme s'han codificat les dades de les persones i se'ls ha assignat un número, aquestes dades s'han registrat en un nou document digital encriptat, d'accés restringit i d'ús exclusiu per a la investigadora. Endemés, aquesta s'ha compromès a què aquestes dades siguin eliminades un cop es deixi de fer ús (Valero, 2017).

En definitiva, ser ètic implica un compromís cap a la identitat de l'altre i és per aquesta raó que és essencial vetllar, d'una manera global i no particular, en totes les accions que duu a terme la persona que investiga (Kuschner, 2002: 182-183; citat a Sañudo, 2006).

5. PLANTEJAMENT DEL PROBLEMA

Cada ésser és únic en l'univers: una peça imprescindible en el puzle infinit. Amb la seva particularitat, el seu do i la seva missió. Cada projecte és únic en l'univers i té quelcom important per oferir. Cada projecte és una família d'ànimes amb una missió en el món (Pere Juan).

La investigació s'ha dut a terme a un Institut Escola (IE), un Centre de Màxima Complexitat (CMC) de titularitat pública, situat en un barri de Barcelona. Tal com recull l'Ajuntament de Barcelona, es tracta d'un barri obrer amb un nivell socioeconòmic baix que al llarg de la seva història ha anat acollint un alt índex d'immigració procedent del Sud d'Espanya; països asiàtics, com la Xina i el Pakistan; països africans, com el Marroc i Guinea Equatorial; i països de l'est d'Europa. Aquesta diversitat que caracteritza el barri compon el teixit de l'IE i es distribueix de la següent manera: 40% alumnat d'ètnia gitana; 25% alumnat procedent de Sud Amèrica; 18% alumnat autòcton (cultura catalana); 10% alumnat procedent d'Àfrica; 5 % alumnat procedent d'Àsia i un 2% alumnat procedent de la Unió Europea.

El centre educatiu és un IE de nova creació que va iniciar la seva trajectòria el curs 2017-2018. Aquest canvi de mirada va ser liderat i impulsat per mestres de l'antiga escola i que, actualment, són membres de l'equip directiu. L'objectiu d'aquest canvi ha estat el de millorar la seva pràctica educativa i oferir una mirada innovadora, inclusiva i de transformació a la tasca quotidiana per tal d'oferir un ensenyament de qualitat i, així, els infants del barri puguin tenir les mateixes oportunitats que la resta d'infants de Barcelona.

Tot i que, l'IE es constitueix i treballa com una única comunitat d'aprenentatge, complint així la funció dels Instituts Escola, els alumnes pertanyen a una comunitat en funció de l'etapa on es troben. Així doncs, a la Comunitat de Petits es troben els infants de segon cicle d'Educació Infantil P3, P4 i P5; a la Comunitat de Mitjans es troben els infants que cursen 1r, 2n i 3r de Primària; a la Comunitat de Grans es troben els nens i nenes de 4rt, 5è i 6è de Primària i a la Comunitat de Joves es troben els nois i noies que estan cursant l'ESO.

Aquest treball d'investigació s'ha centrat en les 10 mestres de la Comunitat de Petits, on aquest curs s'han implementat els grups heterogenis. L'any 2017 van iniciar el curs sent un IE d'una línia, és a dir, P3, P4 i P5, però el curs passat va créixer una nova línia de P3 i aquest curs ha seguit la mateixa tendència. Pel que fa a la metodologia, la Comunitat de Petits parteix d'un Disseny Universal d'Aprenentatge que es concreta amb el treball per ambients (aprenentatge globalitzat) i els racons d'aprenentatge (treball sistèmic). Els cursos anteriors, un dels moments on els alumnes deixaven d'estar agrupats per edat cronològica era a la franja horària on es feien els ambients, ja que els alumnes triaven a quin ambient volien anar i en aquell espai podien compartir les propostes amb altres infants de 3, 4 i 5 anys.

Aquest curs, la pandèmia ha condicionat l'agrupació i el Departament d'Educació de Catalunya ha establert els Grups Estables de Convivència (GEC). Això ha fet que les mestres volguessin garantir i preservar la manera de treballar, la qual cosa ha fet que es plantegessin canviar els grups i fer classes amb alumnes de diferents edats i nivells implementant així, els grups heterogenis.

Actualment, a la Comunitat de Petits hi ha un total de 100 alumnes, 20 infants per classe de 3, 4 i 5 anys. Cada grup és acompanyat per una referent, la tutora, i una altra mestra que pot ser de suport o especialista. Pel que fa a les necessitats educatives, dificultats d'aprenentatge i conductes disruptives de l'alumnat, s'ha constatat que hi ha 3 alumnes amb informe NESE; 1 infant de 5 anys amb un Trastorn Greu del Llenguatge (TGL) i que és atès pel CREDA; 21 infants de 3 i 4 anys atesos pel CDIAP i 7 alumnes de 5 anys atesos pel CSMIJ.

Després de l'exposat en línies anteriors han emergit les següents preguntes d'investigació, les quals impulsen els objectius de la recerca i són:

Aquest agrupament facilita l'acompanyament dels infants que tenen necessitats, interessos i processos d'aprenentatge diferents?

Quins són els beneficis dels grups heterogenis?

5.1. Descripció dels objectius

Objectiu general:

- Identificar la percepció que tenen les mestres en relació amb la implementació a l'aula de processos d'aprenentatge en grups heterogenis.

Objectius específics:

- Determinar l'opinió de les mestres en relació amb la millora en el rendiment acadèmic de tot l'alumnat quan s'implementen processos d'aprenentatge en grups heterogenis.
- Establir la relació causa - efecte entre els grups heterogenis a l'aula i l'atenció a la diversitat de tot l'alumnat.
- Reconèixer els beneficis de la implementació dels grups heterogenis en les aules.

5.2. Hipòtesis

La hipòtesi de la qual s'ha partit és que l'acompanyament dels processos d'aprenentatge que realitzen les docents milloren quan s'implementa qualsevol metodologia en grups heterogenis.

6.MARC METODOLÒGIC

El término metodología designa el modo en que enfocamos los problemas y buscamos las respuestas. En las ciencias sociales se aplica a la manera de realizar la investigación. Nuestros supuestos, intereses y propósitos nos llevan a elegir una u otra metodología (Taylor i Bodgan).

6.1. Disseny d'investigació

L'enfocament metodològic esdevé un element clau del procés d'investigació i és per això que s'ha de tenir present el món on s'ha situat la investigació i com aquest paradigma facilita l'accés a l'estudi del fenomen educatiu (Rodríguez – Gómez, 2017). El mateix autor, assenyala que l'elecció de la metodologia és fonamental per dur a terme qualsevol recerca científica i, per tant, no es pot obviar que la metodologia d'investigació està estretament lligada als objectius de la investigació.

En aquesta mateixa línia, Sabariego i Bisquerra (2004) exposen que els objectius d'investigació estan estretament relacionats amb la tipologia d'investigació que es durà a terme.

En aquest cas concret, la investigació s'ha centrat a identificar la percepció que tenen les mestres de la Comunitat de Petits d'un Institut Escola de Barcelona en relació amb la implementació a l'aula de processos d'aprenentatge en grups heterogenis.

Per tant, per aquesta recerca s'ha plantejat una metodologia quantitativa o empiricoanalítica, la qual s'ha emmarcat en el paradigma positivista, ja que la delimitació del problema s'ha enfocat a entendre els factors que influeixen en els resultats (Creswell, 2018).

Tal com exposa Rodríguez – Gómez (2017), les evidències que s'extreuen en aquesta tipologia d'investigació segueixen un procés hipoteticodeductiu. Concretament, amb el present estudi s'ha realitzat una revisió dels estudis existents i s'ha formulat una hipòtesi per generar noves dades i comparar-les amb la teoria.

Endemés, una altra finalitat d'aquesta investigació ha consistit en el fet que els resultats obtinguts puguin confirmar o refutar la hipòtesi de la qual ha partit la mateixa (Sans, 2004).

D'altra banda, com la investigació vol descriure la realitat educativa d'un Institut Escola i analitzar les relacions objecte d'estudi, s'ha optat per una investigació es-post-facto o no experimental (Mateo, 2000).

Específicament, la recerca pretén fer un estudi descriptiu i aquest s'ha concretat amb el disseny d'enquesta d'opinió (*surveys*). Així doncs, un dels objectius que ha plantejat aquesta investigació és comprendre i descriure les percepcions d'una població concreta, la qual està estretament relacionada amb l'objecte d'estudi (Rodríguez – Gómez, 2017).

Tanmateix, per poder comprendre i descriure les percepcions dins del marc de la metodologia d'enquestes s'ha optat per utilitzar els qüestionaris, els quals s'han dissenyat per ser autoadministrats pels mateixos participants. La finalitat d'administrar qüestionaris ha partit de la premissa de recollir informació de la mostra objecte d'estudi i que les respostes obtingudes permetin descriure, comparar i relacionar diversos aspectes.

En relació amb la tipologia d'investigació d'enquesta, aquesta s'ha concretat a través de l'estudi transversal perquè la recerca ha recollit les dades en un temps i moment específic i, a més, aquestes dades han sigut compilades pels mateixos participants.

En resum, tenint present els objectius s'ha plantejat una metodologia quantitativa i a partir del marc teòric s'ha formulat una hipòtesi. Seguint així, el procés hipoteticodeductiu, el qual s'ha contrastat empíricament a través del disseny d'enquesta d'opinió (*surveys*). Aquest disseny ha permès descriure les percepcions dels participants d'una manera no experimental, transversal i descriptiva.

6.2. Planificació i temporalització² del treball de camp

6.2.1. Context de la investigació

El present estudi s'ha dut a terme a un Institut Escola (IE), un Centre de Màxima Complexitat (CMC) de titularitat pública, situat a un barri de Barcelona. El barri on està situat és un barri obrer amb un nivell socioeconòmic baix. En ell viuen i conviuen diversitat de cultures i famílies.

És un centre de nova creació que va engegar un nou projecte el curs 2017-2018. Aquest canvi ha estat liderat i impulsat per mestres de l'antiga escola i que en l'actualitat formen part de l'equip directiu. L'objectiu d'aquest nou projecte s'ha basat en la innovació i la millora de la pràctica educativa des d'una mirada inclusiva per tal d'oferir un ensenyament de qualitat als infants del barri.

L'IE és una comunitat d'aprenentatge i els alumnes pertanyen a una comunitat en funció de l'etapa on se situen. Les diferents etapes evolutives es distribueixen en comunitats i aquestes són les següents:

- Comunitat de Petits es troben els infants de segon cicle d'Educació Infantil P3, P4 i P5.
- Comunitat de Mitjans es troben els infants que cursen 1r, 2n i 3r de Primària.
- Comunitat de Grans es troben els nens i nenes de 4rt, 5è i 6è de Primària.
- Comunitat de Joves es troben els nois i noies que estan cursant l'ESO.

Pel que fa a la globalitat de l'alumnat que confereix l'IE s'ha constatat que està compost per diverses cultures i aquesta es distribueix de la següent manera: el 40% alumnat d'ètnia gitana; el 25% alumnat procedent de Sud Amèrica; el 18%

---

² [Veure Annex 1. Cronograma.](#)

alumnat autòcton (cultura catalana); el 10% alumnat procedent d'Àfrica; el 5 % alumnat procedent d'Àsia i un 2% alumnat procedent de la Unió Europea.

Aquest estudi s'ha centrat en la Comunitat de Petits, on hi ha un total de 100 alumnes, 20 infants per classe de 3, 4 i 5 anys. S'ha constatat les següents necessitats educatives, dificultats d'aprenentatge i conductes disruptives de l'alumnat i aquestes són: 3 alumnes amb informe NESE; 1 infant de 5 anys amb un Trastorn Greu del Llenguatge (TGL) i que és atès pel CREDA; 21 infants de 3 i 4 anys atesos pel CDIAP i 7 alumnes de 5 anys atesos pel CSMIJ.

6.2.2.Participants

L'estudi ha pres com a referència les mestres de la Comunitat de Petits de l'Institut Escola. Així doncs, la mostra inicial ha estat formada per un total de 10 mestres de 40 docents que hi ha al claustre (Població N= 40 i mostra n=10). La mostra final ha consistit en 10 participants, 9 dones (90%), 1 home (10%) i cap altres (0%). La franja d'edat dels participants és de 20 i 35 anys (50%), de 36 i 45 anys (20%), de 46 a 55 anys (20%) i de 56 a 65 (10%).

Pel que fa al lloc que ocupen 5 (50%) són tutores, 3 (30%) són mestres de suport i 2 (20%) són especialistes. D'aquestes 10 participants, 2 tenen plaça definitiva al centre, 3 s'han incorporat com interins aquest curs i les altres 5 es van incorporar el curs passat com interines i al juny van ser reclamades per la direcció del centre.

Endemés, la selecció de la mostra ha estat estretament lligada amb el problema d'investigació, ja que aquest any han implementat els grups heterogenis a la comunitat.

Pel que fa a la participació en l'estudi destacar que ha presentat una estratègia d'incentivació que ha consistit a participar de manera voluntària com a mostra en aquesta investigació per tal de donar resposta a una necessitat manifestada per les mestres de la Comunitat de Petits. Aquesta ha consistit a reportar dades, resultats i conclusions basades en l'evidència científica en relació amb la incipient implementació dels grups heterogenis perquè elles puguin valorar si li donen continuïtat el curs vinent o tornen a l'agrupació clàssica.

6.2.3.Estratègia de recollida de dades

L'eina que s'ha seleccionat per dur a terme la recollida de dades ha estat el qüestionari perquè és un dels instruments emprats en les investigacions basades en la metodologia quantitativa.

Segons Meneses (2016, p. 24) els qüestionaris es defineixen com:

«L'eina que permet als científics socials plantejar un conjunt de preguntes per a recollir informació estructurada sobre una mostra de persones emprant el tractament quantitatiu i agregat de les respostes per a descriure la població a què pertanyen o contrastar estadísticament algunes relacions entre les mesures del seu interès.»

Endemés, Rodríguez – Gómez (2017) apunta que amb els qüestionaris es pot sol·licitar als participants de l'estudi que expliquin i expressin, a través de les preguntes subjectives, la seva opinió, creences, percepcions i sentiments. A la vegada que es poden plantejar preguntes factuais per obtenir informació sobre fets i comportaments concrets i contrastables.

En la mateixa línia, Rodríguez – Gómez (2017) ha apuntat que les qüestions que es formulin, siguin factuais o subjectives, poden ser obertes on el participant pot respondre obertament el que cregui o preguntes tancades on es formulen qüestions amb diferents possibilitats de resposta dissenyades pels investigadors. Tanmateix, el mateix autor ha emfatitzat que si s'utilitza el paradigma quantitatiu és adient fer ús de les preguntes tancades i evitar, en la mesura del possible, les preguntes obertes.

Pel que fa als avantatges de fer ús dels qüestionaris com a estratègia de recollida de dades s'han constatat tres aspectes relacionats amb l'objecte d'estudi d'aquesta investigació i són que aquesta eina és útil per contrastar informacions, permet obtenir dades acurades i en relació amb l'objectiu de l'estudi i permet un tractament de les dades estandarditzades i quantificables (Rodríguez – Gómez, 2017). D'altra banda, el mateix autor, ha fet esmena de les limitacions que presenta aquesta eina i aquestes estan relacionades amb la poca flexibilitat que presenta el qüestionari, la breu informació que s'obté, el percentatge baix de respostes, es recullen les dades sobre les qüestions que l'investigador ha previst, mostres poc representatives, és difícil elaborar un instrument vàlid i fiable, és a dir, que el qüestionari tingui propietats psicomètriques.

L'investigador quan ha d'elaborar un qüestionari ha de tenir presents elements comuns a tots els qüestionaris (Rodríguez – Gómez, 2017) i aquests són els següents:

- Definir la població de la qual es vol recollir les dades, per exemple: la comunitat educativa, és a dir, els docents, els alumnes, les famílies i l'equip directiu; mestres d'una població concreta; alumnes d'un centre de màxima complexitat, entre d'altres.
- Seleccionar la mostra a no ser que els participants objecte d'estudi siguin una població petita, com per exemple els mestres d'una escola, els alumnes o les famílies.
- Confeccionar l'instrument en format qüestionari o test.
- Aplicació de l'instrument a la mostra seleccionada per recollir les dades, analitzar els resultats i extreure conclusions.

6.2.4. Instruments de recollida de dades

L'instrument que s'ha elaborat *ad hoc* per recollir dades ha estat el qüestionari anomenat *Percepció de l'eficàcia dels grups heterogenis*³. És un qüestionari autoadministrat que conté 54 preguntes anònimes, factuais i subjectives. D'aquestes preguntes 38 són de tipus Likert amb 4 possibles respostes (*gens, poc, bastant o molt*) i 7 són de resposta oberta. El qüestionari s'ha elaborat a

---

³ [Veure Annex 2. Qüestionari Percepció de l'eficàcia dels grups heterogenis.](#)

través de l'eina *Google Forms*⁴, amb la finalitat de facilitar, l'administració de l'instrument i l'accés a la mostra, ja que la situació actual amb les restriccions del COVID19 han condicionat l'estratègia de recollida de dades.

Pel que fa a l'administració del qüestionari s'ha determinat un temps estimat de 15 minuts. Endemés, les participants l'han pogut respondre del 4 de maig al 10 de maig de 2021, és a dir, han disposat d'un total de 6 dies per poder-lo realitzar.

En referència a l'estructura de l'instrument, s'han recollit els aspectes clau exposats en la presentació formal de la investigació que s'ha dut a terme el dia 28 d'abril de 2021. Seguidament, hi ha un qüestionari sociodemogràfic amb 8 preguntes. En una d'aquestes preguntes, la número 8, s'ha demanat a la participant que facilités el correu electrònic per dues raons, una, per garantir que cada participant respon al qüestionari una vegada i l'altra, per poder fer la devolució de les respostes.

Tot seguit hi ha un qüestionari sobre els grups heterogenis on s'han formulat 54 preguntes relacionades amb els blocs de continguts objecte del present estudi i aquests són els següents:

La Secció I, s'ha relacionat amb el *procés d'aprenentatge* i ha constatat de preguntes relacionades amb el raonament matemàtic, la lectoescriptura i les habilitats comunicatives.

La Secció II, fa referència a l'*autonomia dels alumnes* i s'han formulat preguntes relacionades amb la resolució de problemes i el grau de suport que ofereixen les mestres per acompanyar els processos d'aprenentatge.

La Secció III, s'ha relacionat amb les *competències socials dels alumnes* i s'han fet qüestions en relació amb les habilitats socials, com: l'empatia, l'assertivitat, la resolució de problemes i conflictes, entre d'altres.

La Secció IV, fa referència a la *motivació de l'alumnat* i les qüestions plantejades s'han relacionat amb la iniciativa i les ganes d'aprendre de l'alumnat.

La Secció V, s'han relacionat amb l'*avaluació* i s'han formulat preguntes relacionades amb els resultats obtinguts.

Per últim, la Secció VI, s'han relacionat amb la *tasca docent*, la qual s'ha integrat per ítems relacionats amb la mateixa pràctica educativa, la motivació, la implicació i els neguits.

---

⁴ Enllaç en línia del qüestionari *Percepció de l'eficàcia dels grups heterogenis* elaborat amb l'aplicació Google Forms.

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSemUHn1_lwzRvrszkzE4jadmK6Xcb_qOUxBqIEMGdID4DpwXQ/viewform?usp=sf_link

Al final de cada Secció s'ha afegit una pregunta oberta per tal que les participants puguin, si volen, aportar informació que creguin que no ha estat recollida en les preguntes plantejades.

Seguint, amb l'estructura de l'instrument, hi ha l'apartat d'autorització i consentiment per poder tractar les dades. Aquest s'ha complementat amb el consentiment informat, en format paper, facilitat als participants el dia de la presentació. En l'últim apartat del qüestionari s'ha manifestat l'agraïment als participants i el compromís de fer el retorn dels resultats i les conclusions obtingudes.

6.2.5. Estratègia d'anàlisi de dades

Les dades obtingudes en el qüestionari s'han abordat des d'una mirada analítica. En un primer moment s'ha fet una aproximació tenint present les variables rellevants per a la investigació i les relacions que s'han pogut establir entre elles (Valero, 2017). A la vegada, s'han depurat les dades que no eren rellevants per a la investigació.

Concretament, en la present investigació, s'ha realitzat el buidatge de les dades de les 10 respostes obtingudes a partir dels informes i gràfics que ha facilitat la plataforma *Google Forms*.

Seguidament, els resultats obtinguts s'han exportat i tabulat en un full d'Excel per crear una matriu que ha pres com a referència les freqüències, els percentatges i la mitjana. Amb aquests estadístics s'ha pogut elaborar una anàlisi descriptiva de les variables sociodemogràfiques i les dades obtingudes en les diferents seccions.

Per descriure els resultats obtinguts de les dades sociodemogràfiques s'ha confeccionat una Taula 1 anomenada *Descriptius de les variables sociodemogràfiques*, en la qual s'han recollit els aspectes més rellevants i aquests són els estudis que tenen les participants, la formació en metodologies innovadores, la tipologia de formació en metodologies innovadores rebuda i l'experiència professional. Els resultats s'han basat en la freqüència (*f*) i el percentatge (%).

D'altra banda, per reportar i descriure la percepció dels docents s'ha confeccionat una Figura per a cada secció. Aquestes s'han acompanyat d'una descripció objectiva i detallada dels resultats i aquests s'han basat en els percentatges (%) que ha rebut cada ítem de resposta.

Tanmateix, s'ha complementat amb l'elaboració d'una Taula 2 anomenada *Resum dels resultats obtinguts en els sis blocs de continguts del qüestionari Percepció de l'eficàcia dels grups heterogenis* que resumeix les dades més rellevants recollides en les sis seccions per tal que els resultats siguin més descriptius. Els resultats, també, s'han basat en la freqüència (*f*) i el percentatge (%).

Endemés, s'ha elaborat la Figura 8 anomenada *Mitja dels ítems del qüestionari Percepció de l'eficàcia dels grups heterogenis dels participants amb i sense formació*, on s'ha representat la percepció d'eficàcia dels grups heterogenis en relació amb la variable de la formació en metodologies innovadores. Així doncs, a l'eix de les X es troben els ítems de l'1 al 38 perquè han quedat excloses les preguntes obertes. A l'eix de les Y es troba la puntuació de l'1 al 4 que correspon amb les opcions de resposta, és a dir, a cada resposta se li ha donat un valor numèric (*Gens*: 1; *Poc*: 2; *Bastant*: 3; *Molt*: 4). Finalment, s'ha calculat la puntuació mitjana de cada ítem dels participants que tenen formació en metodologies innovadores i la puntuació de les mestres que no tenen. La finalitat ha estat conèixer si les mestres sense formació específica en metodologies innovadores presenten puntuacions per sota de les que han fet formació en metodologies innovadores.

També, en la Figura 9 s'ha elaborat la mitja global de les sis seccions en relació amb la variable de la formació en metodologies innovadores. La finalitat de l'elaboració d'aquestes dues gràfiques ha estat conèixer si les mestres sense formació específica en metodologies innovadores presenten puntuacions per sota en relació amb les quals han fet formació en metodologies innovadores.

7. RESULTATS

Col·locant-nos i ocupant el nostre lloc sistemàtic d'adultes responsables, amb el que els infants es poden afluixar i poden ser simplement i meravellosament el que són, infants. Poden ser i confiar. Confiar sabent que lliurement poden explorar i experimentar, aprenent a la seva manera i al seu propi ritme, que és únic i perfecte (Lydia Cuevas).

7.1. Anàlisi de resultats

Les dades analitzades s'han obtingut de la implementació d'un qüestionari anomenat *Percepció de l'eficàcia dels grups heterogenis* ([Annex 3](#)).

Els resultats descriptius en relació amb les variables sociodemogràfiques s'han recollit a la Taula 1.

Taula 1

Descriptius de les variables sociodemogràfiques

Variables	f (%)
Estudis ⁵	
Infantil	8 (80%)
Primària	3 (30%)
Música	1 (10%)
Pedagogia terapèutica	1 (10%)
Educació física	1 (10%)
Anglès	1 (10%)
Audició i llenguatge	1 (10%)
Altres	0 (0%)
Formació en metodologies innovadores	
Sí	7 (70%)
No	3 (30%)
Formació específica rebuda ⁶	
Grups heterogenis	2 (28.6%)
Projectes	6 (86.7%)
Ambients	5 (71.4%)
Racons	2 (28.6%)
Altres	0 (0%)
Experiència professional	
1-5	4 (40%)
6-10	3 (30%)
Més de 10	3 (30%)

⁵ El sumatori és major a 10 (100%) perquè hi ha participants que tenen doble formació.

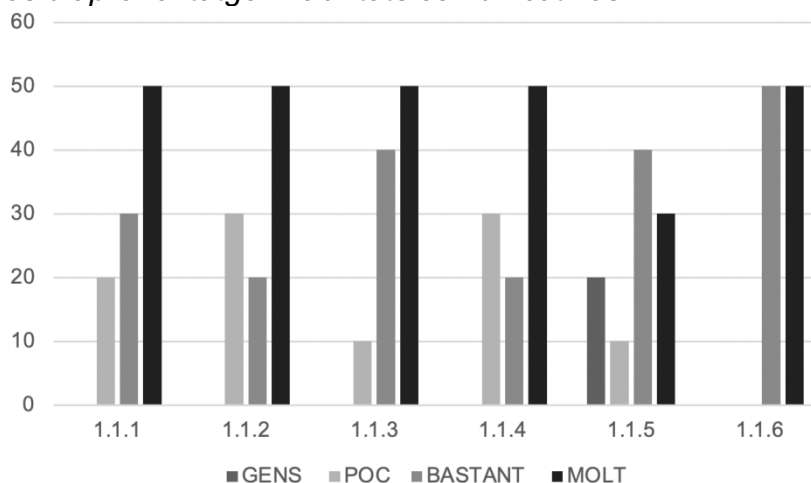
⁶ El sumatori és major a 10 (100%) perquè hi ha participants que han rebut formació específica en més d'una metodologia.

Els resultats quantitius obtinguts dels participants s'han descrit en relació amb les seccions dels sis blocs de continguts objecte d'estudi.

A la primera secció s'han recollit els resultats sobre el procés d'aprenentatge.

Figura 1

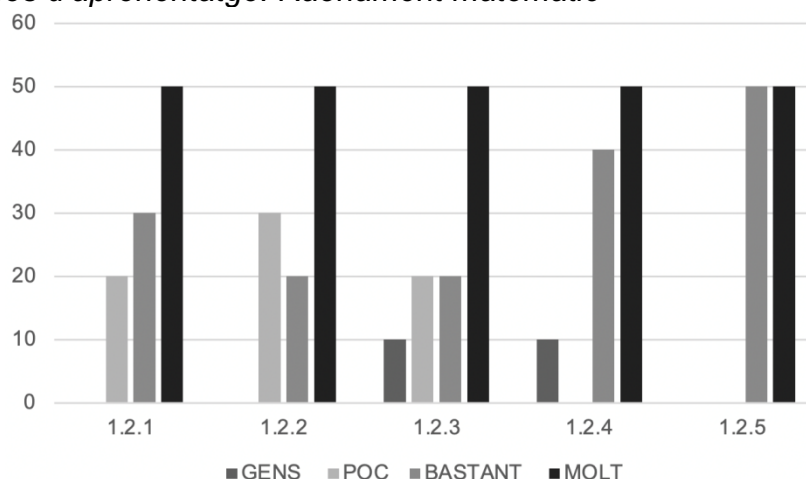
Ítems procés d'aprenentatge: Habilitats comunicatives

D'una banda, els resultats de l'apartat de les habilitats comunicatives de l'alumnat han mostrat que el 50% creuen que les converses entre els alumnes de diferent edat són molt riques, un 30% considera que ho són bastant i un 20% percep que ho són poc. La percepció de les mestres en relació amb la millora de les habilitats comunicatives recullen que el 50% creu que han millorat molt, un 20% creu que ho han fet bastant i un 30% considera que ho han fet poc. Pel que fa a l'adquisició de nou vocabulari i estructures sintàctiques un 50% creu que els grups heterogenis ho han fomentat molt, un 40% creu que ho han fet bastant i un 10% creu que ho han fet poc. Un 50% considera que treballant amb alumnes de diferents edats ha fet que els racons siguin molt profitosos, un 20% ha considerat que bastant i, en canvi, un 30% ha considerat que poc. En relació amb el treball de la lectoescriptura treballant amb grups heterogenis un 30% ha considerat que ha estat molt ric, un 40% ha cregut que és bastant, un 10% percep que és poc i un 20% considera que no és gens ric. Un 50% percep que els grups heterogenis han fomentat molt l'adquisició d'habilitats comunicatives en els alumnes amb necessitats educatives i l'altre 50% considera que ho han fomentat bastant. En la pregunta oberta la resposta ha estat: "És difícil treballar la lecto amb infants de diferents edats perquè tenen habilitats i interessos diferents".

Figura 2

Ítems procés d'aprenentatge: Raonament matemàtic

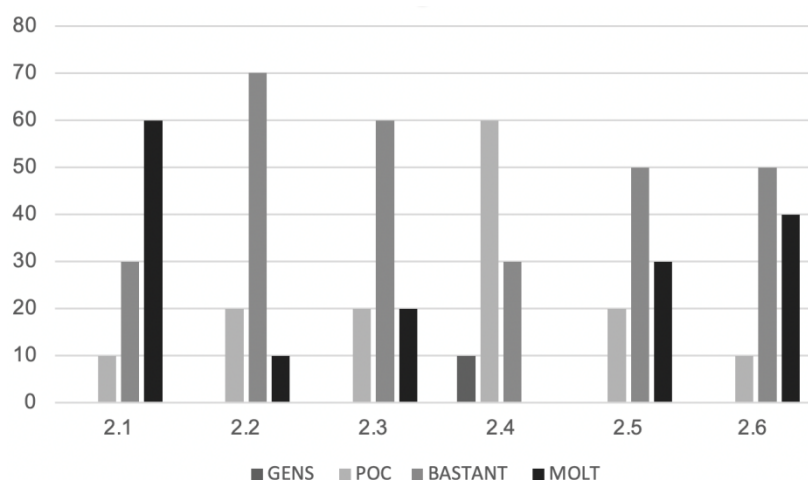
D'altra banda, en aquesta mateixa secció, s'han formulat preguntes en relació amb el raonament matemàtic i amb els resultats s'ha constatat que el 50% considera que els alumnes han millorat molt les habilitats en raonament matemàtic, un 30% considera que ho ha millorat bastant i un 20% considera que ho han fet poc. Un 50% dels participants consideren que els grups heterogenis fomenten molt l'adquisició de nous conceptes matemàtics, un 20% creu que bastant i un 30% percep que ho fomenta poc. Pel que fa als racons, un 50% creu que són molt profitosos treballant amb aquest agrupament, un 20% considera que bastant. En canvi, un 20% considera que són poc profitosos i un 10% creu que no ho són gens. En relació amb el comptatge un 50% creu que és molt ric, un 40% considera que és bastant i un 10% creu que no és gens. Un 50% percep que els grups heterogenis han fomentat molt les habilitats matemàtiques en els alumnes amb necessitats educatives i l'altre 50% considera que ho han fomentat bastant. En la pregunta oberta la resposta ha estat: "Per mi els beneficiats d'aquest agrupament és l'alumnat que té dificultats perquè tenen menys pressió, ja que hi ha nivells molt diversos".

A la segona secció s'han recollit els resultats sobre l'autonomia dels alumnes.

Figura 3

Ítems autonomia alumnat

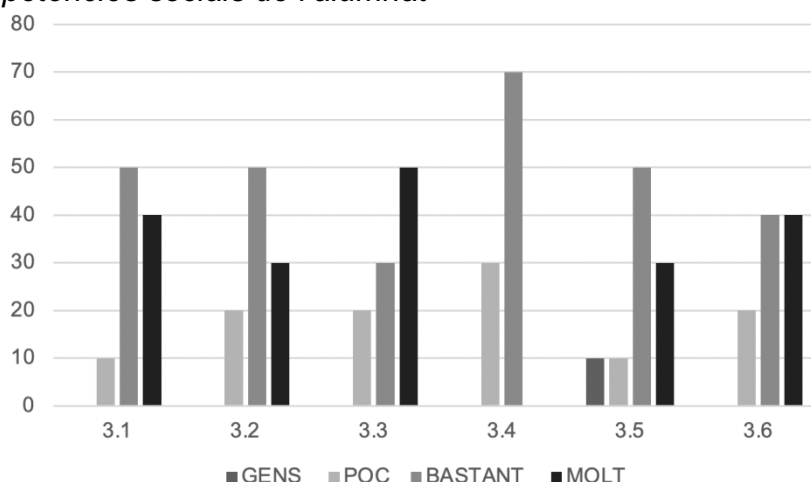

Es constata que un 60% considera que els grups heterogenis fomenten molt l'autonomia dels alumnes, un 30% creu que ho fomenten bastant i un 10% creu que ho fomenten poc. Un 70% percep que els alumnes són bastant capaços de resoldre problemes que se'ls proposen sense obtenir l'ajuda de la mestra, un 10% creu que són molt capaços i un 20% perceben que són poc capaços. En relació amb l'autonomia un 60% considera que els alumnes són bastant autònoms, un 20% creu que ho eren molt i un 20% considera que ho són poc. En relació amb la percepció que tenen les mestres quan acompanyen els processos d'aprenentatge que podrien fer per si sols un 10% considera que no ho ha de fer gens, un 60% creu que ho ha de fer poc i un 30% considera que ha d'acompanyar bastant. Un 30% dels participants percep que els alumnes, treballant amb els grups heterogenis, tenen moltes estratègies per afrontar les activitats i reptes que se'ls proposen, un 50% creu que té bastants i un 20% pensa que té poques. Pel que fa a l'autonomia de l'alumnat amb necessitats educatives un 40% creu que els grups heterogenis l'han facilitat molt, un 50% considera que l'han facilitat bastant i un 10% creu que l'han facilitat poc. En la pregunta oberta la resposta ha estat: "Els grans ajuden als petits".

En la tercera secció s'han recollit els resultats sobre les competències socials de l'alumnat.

Figura 4

Ítems competències socials de l'alumnat

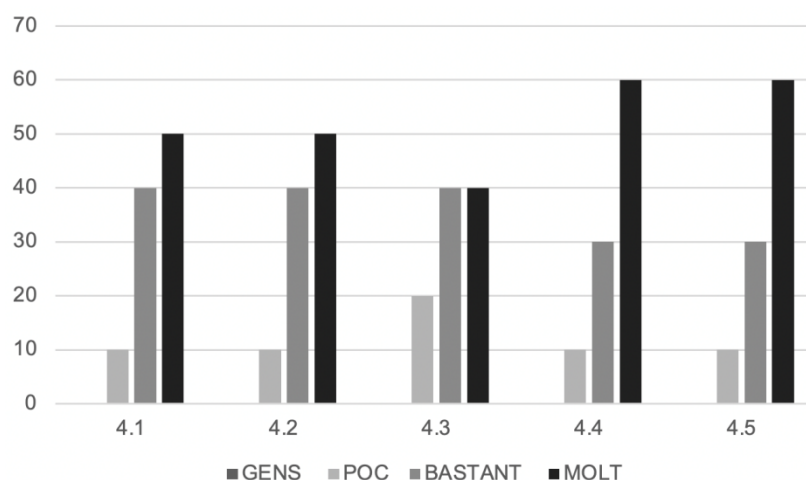

La percepció del 40% dels participants és que els alumnes s'ajuden molt treballant amb alumnes de diferents edats, un 50% considera que ho fan bastant i un 10% creu que ho fan poc. En relació amb l'empatia un 30% dels participants creu que tenen molta, un 50% considera que bastant i un 20% percep que té poca. Un 50% dels participants creu que els grups heterogenis han afavorit molt les relacions interpersonals, un 30% considera que ho ha afavorit bastant i un 20% creu que ho ha potenciat poc. Pel que fa a la percepció dels mestres en relació amb les estratègies que tenen els alumnes per solucionar conflictes un 70% dels mestres creu que tenen bastants més estratègies, en canvi, el 30% considera que tenen poques eines. En referència a l'assertivitat que tenen els alumnes quan comparteixen aula amb companys i companyes de diferents edats el 30% considera que són molt assertius, un 50% que ho són bastant, un 10% que ho són poc i un 10% que no són gens assertius amb els altres. Pel que fa a l'adquisició de competències i habilitats socials de l'alumnat amb necessitats educatives un 40% creu que els grups heterogenis les han facilitat molt, un 40% considera que les han facilitat bastant i un 20% creu que les ha potenciat poc. En la pregunta oberta la resposta ha estat: "Els grans cuiden dels petits i els conflictes s'han reduït en relació a altres anys".

En la quarta secció s'han constatat els resultats sobre la motivació de l'alumnat.

Figura 5

Ítems motivació de l'alumnat

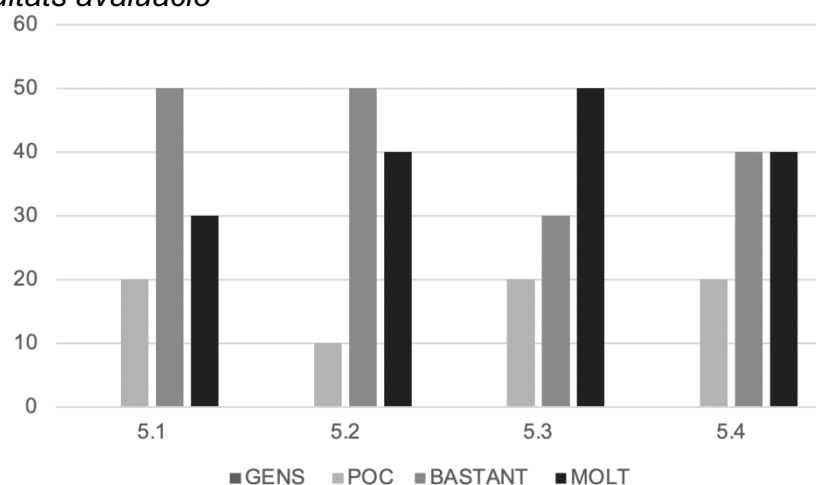

Un 50% de les participants considera que els alumnes estan molt motivats, un 40% creu que ho estan bastant i un 10% percep que ho estan poc. Pel que fa a les ganes d'aprendre un 50% creu que tenen moltes ganes, un 40% considera que tenen bastants ganes i un 10% percep que tenen poques ganes. En referència a la iniciativa un 40% creu que fan moltes propostes d'activitats, un 40% considera que fan bastants i un 20% percep que fan poques. Un 60% creu que els alumnes tenen molta curiositat treballant en grups heterogenis, un 30% creu que tenen bastant curiositat i un 10% que tenen poca curiositat. Pel que fa a la motivació de l'alumnat amb necessitats educatives un 60% creu que els grups heterogenis han fomentat molt l'interès de l'alumnat, un 30% considera que ho ha fomentat bastant i un 10% creu que ho ha fet poc. En la pregunta oberta la resposta ha estat: "Es motiven mútuament".

En la cinquena secció s'han recollit els resultats sobre l'avaluació.

Figura 6

Ítems resultats avaluació

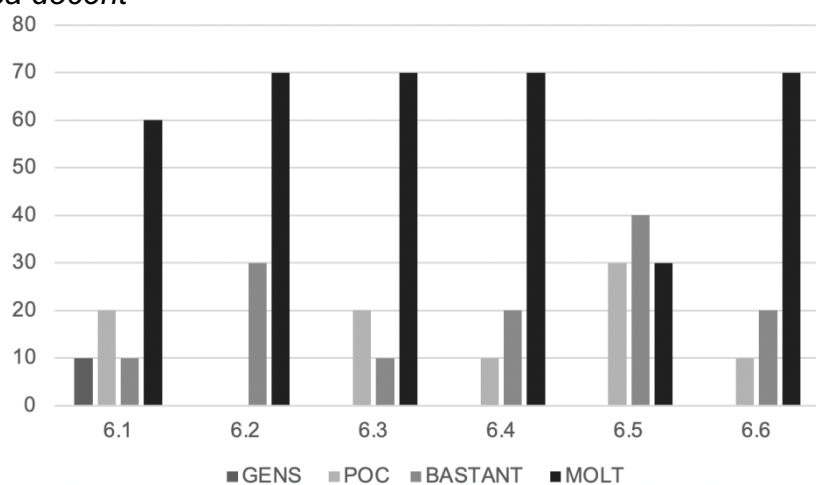

Un 30% dels participants creu que els resultats han millorat molt, un 50% que han millorat bastant i un 20% que ho han fet poc. Un 40% dels participants estan molt d'acord amb el fet que els resultats són els esperats segons la capacitat de l'alumnat, un 50% estan bastant d'acord i un 10% estan poc d'acord. Un 50% consideren que els grups heterogenis han contribuït molt a l'obtenció d'estratègies, habilitats i competències, un 30% creu que ho han fomentat bastant i un 20% considera que ho han potenciat poc. Un 40% creu que els grups heterogenis fomenten que els alumnes desenvolupin molt el seu potencial, un 40% percep que bastant i un 20% creu que poc. A la pregunta oberta no hi ha hagut cap resposta.

En la sisena secció s'han recollit els resultats sobre la tasca docent.

Figura 7

Ítems tasca docent

El 60% dels participants percep que els grups heterogenis han facilitat molt la tasca docent, un 10% considera que bastant, un 20% creu que poc i un 10% pensa que gens. El 70% de les mestres perceben que treballant en grups

heterogenis han de preparar molt més material i un 30% creu que han de preparar bastant més material. El 70% de les mestres se senten molt a gust treballant amb infants de 3, 4 i 5 anys, un 10% se sent bastant a gust i un 20% se sent poc a gust. El 70% considera que els grups heterogenis han facilitat molt l'atenció a la diversitat, un 20% creu que bastant i un 10% percep que han facilitat poc. Un 30% de les mestres està molt d'acord amb la sensació de no oferir als alumnes els continguts que necessiten, un 40% està bastant d'acord i un 30% està poc d'acord. El 70% dels participants perceben que els grups heterogenis han facilitat molt atendre les necessitats dels alumnes de tres anys, un 20% considera que ho ha facilitat bastant i un 10% creu que ho ha facilitat poc. En la pregunta oberta s'han rebut les següents respostes: "L'adaptació de P3 aquest curs ha anat molt bé. M'ha permès poder acompanyar als alumnes com no ho havia pogut fer mai. Ho he viscut molt positivament" i "Els beneficiats han estat els de P3 perquè no és el mateix tenir 20 nens adaptant-se que 4 o 5".

A continuació, a la Taula 2 es mostra un resum dels resultats rellevants de l'estudi.

Taula 2

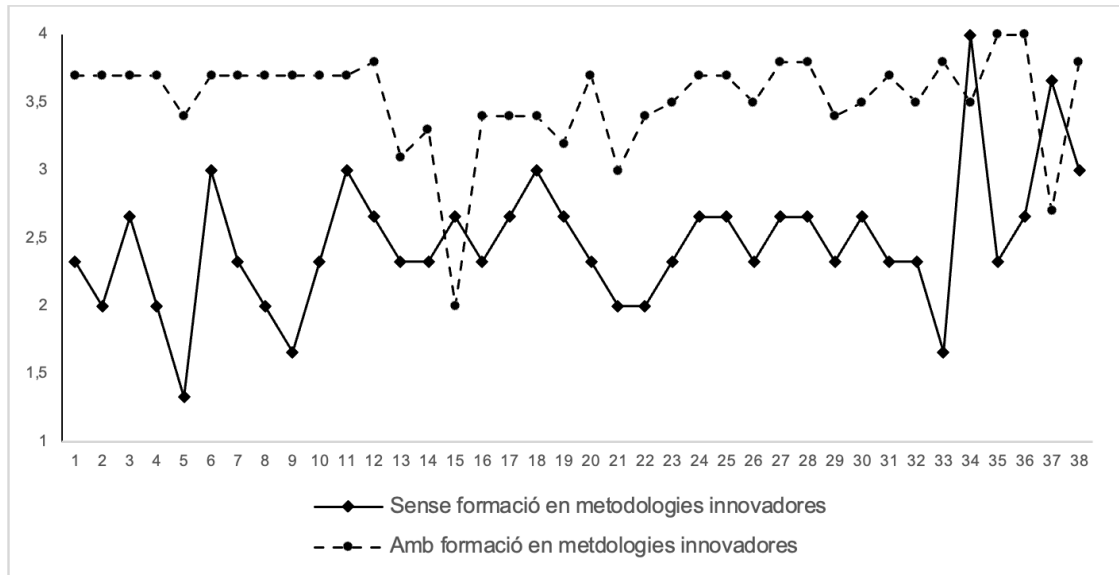
Resum dels resultats obtinguts en els sis blocs de continguts del qüestionari Percepció de l'eficàcia dels grups heterogenis

Variables	f (%)			
	Gens	Poc	Bastant	Molt
Procés d'aprenentatge				
Comunicació i llenguatge				
Habilitats comunicatives	0 (0%)	3 (30%)	2 (20%)	5 (50%)
Vocabulari i estructures	0 (0%)	1 (10%)	4 (40%)	5 (50%)
Lectoescritura	2 (20%)	1 (10%)	4 (40%)	3 (30%)
Racons	0 (0%)	3 (30%)	2 (20%)	5 (50%)
Habilitats comunicatives i NEE	0 (0%)	0 (0%)	5 (50%)	5 (50%)
Raonament matemàtic				
Habilitats matemàtiques				
Comptatge	0 (0%)	2 (20%)	3 (30%)	5 (50%)
Racons	1 (10%)	0 (0%)	4 (40%)	5 (50%)
Habilitats matemàtiques i NEE	1 (10%)	2 (20%)	2 (20%)	5 (50%)
Autonomia de l'alumnat				
Grau d'autonomia				
Grau d'autonomia	0 (0%)	2 (20%)	6 (60%)	2 (20%)
Resolució de problemes	0 (0%)	2 (20%)	7 (70%)	1 (10%)
Estratègies	0 (0%)	2 (20%)	5 (50%)	3 (30%)
Autonomia i NEE	0 (0%)	1 (10%)	5 (50%)	4 (40%)
Competències socials				
Empatia				
Empatia	0 (0%)	2 (20%)	5 (50%)	3 (30%)
Relacions interpersonals				
Relacions interpersonals	0 (0%)	2 (20%)	3 (30%)	5 (50%)
Assertivitat				
Assertivitat	1 (10%)	1 (10%)	5 (50%)	3 (30%)
Habilitats socials i NEE				
Habilitats socials i NEE	0 (0%)	2 (20%)	4 (40%)	4 (40%)
Motivació de l'alumnat				
Ganes d'aprendre				
Ganes d'aprendre	0 (0%)	1 (10%)	4 (40%)	5 (50%)
Iniciativa				
Iniciativa	0 (0%)	2 (20%)	4 (40%)	4 (40%)
Curiositat				
Curiositat	0 (0%)	1 (10%)	3 (30%)	6 (60%)
Motivació i NEE				
Motivació i NEE	0 (0%)	1 (10%)	3 (30%)	6 (60%)
Avaluació				
Millors resultats				
Millors resultats	0 (0%)	2 (20%)	5 (50%)	3 (30%)
Augment estratègies, habilitats i competències				
Augment estratègies, habilitats i competències	0 (0%)	2 (20%)	3 (30%)	5 (50%)
Tasca docent				
Afavorir tasca docent				
Afavorir tasca docent	1 (10%)	2 (20%)	1 (10%)	6 (60%)
Material				
Material	0 (0%)	0 (0%)	3 (30%)	7 (70%)
Motivació intrínseca				
Motivació intrínseca	0 (0%)	2 (20%)	1 (10%)	7 (70%)
Atenció a la diversitat				
Atenció a la diversitat	0 (0%)	1 (10%)	2 (20%)	7 (70%)

Seguidament, en la Figura 8 s'ha representat la percepció d'eficàcia dels grups heterogenis en relació amb la variable de la formació en metodologies innovadores. Així doncs, a l'eix de les X hi ha els ítems. A l'eix de les Y hi ha la puntuació de l'1 al 4 que correspon amb les opcions de resposta. S'ha calculat la puntuació mitjana de cada ítem dels participants que tenen formació en metodologies innovadores i la puntuació de les mestres que no tenen.

Figura 8

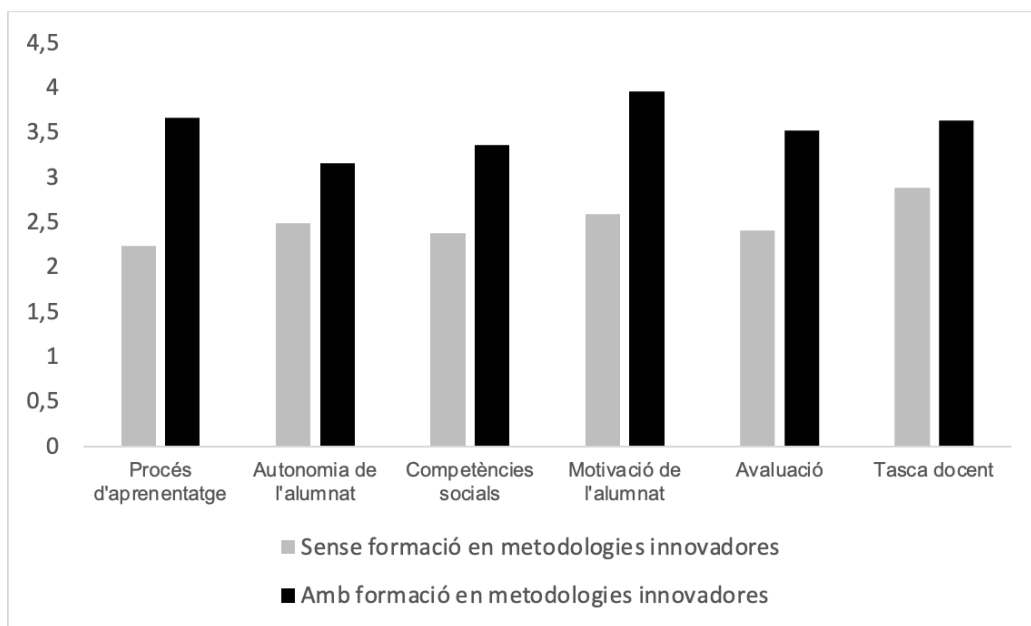
Mitja dels ítems del qüestionari Percepció de l'eficàcia dels grups heterogenis dels participants amb i sense formació

En la Figura 9 s'ha representat la mitja global de les sis seccions en relació amb la variable de la formació en metodologies innovadores.

Figura 9

Mitja de les sis seccions del qüestionari Percepció de l'eficàcia dels grups heterogenis dels participants amb i sense formació

8. CONCLUSIONS

*Presents i disponibles, mirant i admirant el seu desplegament i creixement.
On van trobant els seus propis recursos i les seves eines, de vegades tan
creatives i sorprenents (Lydia Cuevas).*

8.1. Conclusions en relació amb els objectius

Els grups heterogenis per promoure l'escolaritat en zones rurals és un tema d'investigació molt estudiat per científics socials (Boix, 2007). No obstant això, no hi ha recerques en relació amb la percepció d'eficàcia dels grups heterogenis com a opció pedagògica, on l'escola pública, concertada o privada, aposta per organitzar les aules amb l'alumnat de diferents edats (Little, 2001) i és per això que aquest estudi és inèdit. Aquesta investigació es centra a conèixer si un grup de 10 mestres de la Comunitat de Petits d'un Institut Escola de Barcelona perceben si és eficaç en relació amb els resultats. Endemés, la hipòtesi de la qual parteix és que l'acompanyament dels processos d'aprenentatge que realitzen les docents milloren quan s'implementa una metodologia en grups heterogenis.

A continuació, es desenvolupa la resposta a l'objectiu general *Identificar la percepció que tenen les mestres en relació amb la implementació a l'aula de processos d'aprenentatge en grups heterogenis*. Així doncs, es concreta la informació obtinguda partint dels objectius específics i les conclusions són les següents:

Pel que fa al primer objectiu específic *Determinar l'opinió de les mestres en relació amb la millora en el rendiment acadèmic de tot l'alumnat quan s'implementen processos d'aprenentatge en grups heterogenis*.

- Els resultats suggereixen que les mestres perceben que les habilitats comunicatives, l'adquisició de nou vocabulari, les estructures sintàctiques i les converses milloren treballant en grups heterogenis. Probablement, és així perquè els grups multigràu fomenten el contacte entre infants de diferents edats i aquests tenen un bagatge, es troben en processos d'aprenentatge i moments maduratsius diferents convidant als infants a nodrir-se mútuament (Abós et al., 2014). No obstant això, el treball més sistemàtic, com la lectoescriptura es percep per algunes de les mestres com una tasca difícil, ja que en una de les preguntes obertes s'exposa que els alumnes tenen interessos, necessitats i nivells diferents.
- Quant al raonament matemàtic els resultats mostren que les mestres consideren que el raonament matemàtic, el comptatge i altres conceptes matemàtics milloren treballant amb els grups heterogenis. Possiblement, aquesta percepció està relacionada amb el treball cooperatiu i col·laboratiu que es crea treballant en una aula amb alumnat de diferents edats i això, repercuteix directament en l'adquisició d'aprenentatges curriculars (Mason i Burns, 1995 i Veenman, 1995).

- En relació amb l'avaluació es constata que les participants perceben que els resultats milloren. Altres recerques dutes a terme amb anterioritat corroboren aquesta mateixa conclusió. Concretament, els estudis de Pavan (1992) i Bustos (2010) exposen que els infants que són escolaritzats en aules amb grups heterogenis obtenen millors resultats educatius envers altres tipus d'agrupament. Endemés, els participants perceben que poden extreure tot el potencial dels seus alumnes i probablement aquesta percepció és afavorida per combinar metodologies actives i els grups heterogenis (Gutiérrez i Slavin, 1992 i Domingo, 2014).
- La percepció de les mestres en relació amb la millora del rendiment acadèmic en el procés d'aprenentatge pot estar condicionada pel que es pot observar en la Figura 1 i en la Figura 2. Ambdues figures corroboren que les participants que tenen formació específica en metodologies innovadores tenen una percepció més positiva de la implementació dels grups heterogenis en relació amb les mestres que no han fet formació específica. Concretament, la puntuació difereix aproximadament d'un punt una de l'altre. El fet de conèixer aquesta metodologia pot facilitar la seva implementació i desenvolupament.

En relació amb l'objectiu específic *Reconèixer els beneficis de la implementació dels grups heterogenis en les aules.*

- Les mestres perceben que els grups heterogenis afavoreixen que els alumnes siguin més autònoms i capaços de resoldre els problemes per ells mateixos. Aquesta percepció pot ser deguda al fet que el context escolar potencia que l'alumnat sigui més autònom i hagi de construir i gestionar els seus processos d'aprenentatge (Bustos i Boix, 2014). En contraposició, una de les participants apunta, en la pregunta oberta, que l'alumnat de major edat ajuda als més petits. Això pot ser una falsa sensació de les mestres en relació amb l'autonomia dels alumnes, és a dir, realment els alumnes per si sols són més autònoms o és fruit de l'ajuda que reben dels que són més grans que ells.
- Les mestres creuen que els alumnes s'ajuden més i tenen més empatia compartint amb infants de 3, 4 i 5 anys. Probablement, els alumnes més grans són capaços de posar-se en el lloc dels altres perquè ells mateixos han passat pel mateix procés. També, pot ser perquè els alumnes amb aquesta tipologia d'agrupació aprenen els uns dels altres i això enriqueix substancialment els aprenentatges de l'alumnat i les relacions interpersonals (Vincent, 1999). Endemés, el fet de compartir amb alumnat divers afavoreix el desenvolupament de competències com la d'aprendre a aprendre i la responsabilitat (Boix i Bustos, 2014).
- Les mestres perceben que els infants estan més motivats quan comparteixen aula amb companys i companyes de diferent edat. Probablement és perquè els alumnes s'han convertit en protagonistes del seu propi aprenentatge adquirint un rol actiu en tots els processos d'ensenyament i aprenentatge, és a dir, prenent la iniciativa, fent

propostes i mostrant curiositat (Ferrière, 1982). Endemés, possiblement aquesta motivació mútua i compartida entre l'alumnat fomenta altres habilitats, de manera global, com la confiança en un mateix i l'autoestima.

- Les mestres es senten còmodes i perceben que els grups heterogenis faciliten la seva tasca docent. Possiblement, com s'ha descrit en línies anteriors, aquesta percepció té relació amb la formació específica cursada, ja que, en general, les puntuacions de les participants amb formació és més elevada. Probablement, les mestres estan més preparades per implementar els grups multigràu. Tanmateix, pot ser pel que apunten dues participants en la pregunta oberta on exposen que han viscut molt positivament l'adaptació dels alumnes de 3 anys i han sentit que els havien pogut acompanyar tal com elles creien. Aquesta percepció, també, pot estar afavorida perquè amb la COVID-19 són dues mestres treballant a l'aula, és a dir, mentre una fa un treball més específic amb una part del grup, l'altre pot fer el suport amb la resta de la classe (Boix i Bustos, 2014). En contraposició, tres participants perceben els grups heterogenis d'una manera diferent i consideren que no els ha facilitat la seva tasca. Aquesta concepció probablement està influenciada per variables com l'edat, major temps treballant en el sistema, no haver rebut formació específica, la concepció tradicional d'infant i del paper del mestre i la resistència al canvi (Domingo, 2014).
- No obstant això, totes coincideixen que aquesta manera de treballar els suposa haver de preparar més material per poder cobrir les necessitats dels seus alumnes. Aquestes dades van en la mateixa línia que els estudis duts a terme per Cushman (1993) i Miller (1996), els quals constaten que els mestres han de disposar de formació específica en agrupaments multinivell i disseny de materials per poder dotar a cada un dels seus alumnes amb allò que necessiten. Els mateixos autors consideren que la planificació, la formació permanent i el treball cooperatiu són essencials per poder donar resposta a les necessitats que requereix aquest model d'agrupació. Així doncs, poden oferir als alumnes els continguts que necessiten i les mestres, probablement, sentirien que poden oferir als infants el necessari per desenvolupar-se.

En relació amb l'objectiu específic *Establir la relació causa – efecte entre els grups heterogenis a l'aula i l'atenció a la diversitat de tot l'alumnat.*

- Les participants tenen una percepció positiva en relació amb l'atenció a la diversitat, ja que els grups heterogenis plantegen una organització flexible i oberta (Boix i Bustos, 2014). Afavorint així, la inclusió de tot l'alumnat, a la vegada, que es va fomentant un pensament més inclusiu i de consciència de grup entre l'alumnat (Domingo, 2014). Aquesta percepció de les mestres en relació amb l'atenció a les necessitats educatives de l'alumnat és oposada a la que sosté Benavente (2001) que constata que no és possible oferir una pràctica docent de qualitat quan es comparteix aula amb alumnat divers.

Per acabar, aquesta investigació avala que, segons la percepció de les mestres, els grups heterogenis incentiven i motiven, intrínsecament i extrínsecament, a mestres i alumnes. En conseqüència, l'alumnat adquireix aprenentatges significatius, transversals, globals i transferibles, els quals incideixen directa i de manera positiva en els resultats escolars (Lafuente, 2018). Així doncs, la hipòtesi de la qual parteix aquesta recerca queda confirmada amb les dades obtingudes.

8.2. Limitacions de la investigació i propostes de millora

El present estudi presenta diferents limitacions i d'aquestes se'n deriven diverses propostes de millora, les quals es desenvolupen a continuació:

La primera limitació fa referència al fet que el mostreig és no probabilístic i compost per 10 participants, ja que no és una mostra representativa i, en conseqüència els resultats no són generalitzables.

La segona limitació té relació amb la mostra esbiaixada, ja que les mestres són d'una mateixa escola, algunes d'elles amb formació específica en metodologies innovadores i, això, pot fer que sobrevaloressin la seva efectivitat. Per tant, com a proposta de millora es constata que caldria fer més investigacions amb mostres més grans i més representatives.

La tercera limitació és que l'estudi treballa amb valoracions subjectives de les mestres. Si bé estudiar-les pot ser útil per saber quina imatge tenen dels grups heterogenis no constitueix un fet objectiu. Per tant, no permet saber si els alumnes han millorat o no les seves puntuacions, o si han desenvolupat certes habilitats. Així doncs, com a proposta de millora, és necessari fer estudis amb alumnes amb Pre i Post Test, administrant qüestionaris validats en el nostre entorn, per valorar empíricament si realment aquesta manera de treballar genera efectes positius.

La quarta limitació és que l'instrument és creat *ad hoc*, la qual cosa implica que no es coneix si mesura el que realment es vol mesurar en aquest estudi, és a dir, si és vàlid, fiable i si té propietats psicomètriques. Per tant, és necessari desenvolupar instruments amb propietats psicomètriques.

La cinquena i última limitació fa referència al disseny, el qual és no experimental. Hagués estat adient, per poder valorar realment l'efectivitat dels grups heterogenis, poder dur a terme un disseny experimental i comparar els resultats obtinguts per un grup d'alumnes després de començar a treballar en agrupament heterogeni amb els resultats del mateix grup quan treballaven en l'agrupament clàssic.

8.3. Perspectiva de futur

Aquesta investigació ofereix a la comunitat investigadora resultats quantitatius en relació amb la percepció d'eficàcia dels grups heterogenis. Les dades recollides són inèdites perquè les investigacions dutes fins al moment han estat centrades i contextualitzades en les escoles rurals.

Pel que fa a la perspectiva de futur es considera que les línies d'investigacions futures han de fer un estudi amb mostres més grans i aleatòries.

Endemés, es determina que s'ha de fer un estudi prenent com a mostra els alumnes, administrant-los qüestionaris validats i amb propietats psicomètriques, pre i post test, per valorar si realment aquesta manera de treballar genera millors resultats.

8.4. Consideracions finals

Tot i que, els grups heterogenis estan associats a les escoles rurals aquest paradigma està canviant. Cada cop més les escoles aposten per repensar la praxi i implementar metodologies innovadores. Així doncs, en l'actualitat, s'observa un increment d'escoles públiques, concertades o privades que aposten, pels grups heterogenis com a opció pedagògica (Little, 2001) perquè fomenten habilitats i competències bàsiques en els processos d'aprenentatge.

L'estat actual de pandèmia esdevé, per alguns centres, una oportunitat per reinventar-se i, a la vegada, la institució escolar es reflecteix en la situació actual. Reafirmant, així, la importància de l'escola i l'educació com un espai enriquidor i protector pels infants i joves.

Amb la implementació dels grups heterogenis es constata que genera habilitats, competències i processos d'aprenentatge que no esdevenen si no es treballa d'aquesta manera. Alguns exemples que es recullen en aquest estudi són: la consciència col·lectiva, l'empatia, el compromís, entre altres. No es pot obviar que aquests repercuteixen directament en els resultats dels alumnes.

Endemés, aquesta tipologia d'agrupació respon a la interacció real i significativa que es produeix fora de l'escola, és a dir, les relacions familiars, compartir jocs al parc, les converses amb els veïns i les veïnes i comprant al mercat del barri.

A l'aula es constata que alleuja pressió als infants que tenen dificultats perquè es poden emmirallar amb infants d'altres edats. Com a conseqüència directa, s'observa que els alumnes estan més empoderats.

Per acabar, les limitacions recollides als resultats en relació amb certes àrees, com la lectoescriptura, possiblement són perquè el currículum segueix sent rígid i, en certa manera, continua presentant aires tradicionals. Per aquesta raó és necessari seguir apostant fermament pel canvi de mirada i paradigma on l'infant, les seves necessitats i processos es converteixin en el punt de partida i full de ruta.

9. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

Abós, P., Boix, R., i Bustos, A. (2014). Una aproximación al concepto pedagógico de aula multigrado. *Aula de Innovación Educativa*, 229,12-16.

Ainscow, M., Booth, T., i Dyson, A. (2006). *Improving schools, developing inclusion*. Routledge.

Alba, C., Sánchez, J., i Zubillaga, A. (2014). *Diseño Universal para el aprendizaje (DUA). Pautas para su introducción en el currículo*.

Ames, P. (2018). Los aprendizajes de los niños rurales en grupos multiedad y su uso en la experiencia escolar multigrado. *Desdada*, 2, 60-69.

Bell, J. i Waters, S. (2014). *Doing your research project: A guide for first-time researchers*. McGraw-Hill Education.

Benavente, J.M. (2001). Mitos de la reforma educativa de los noventa en España, *Revista Iberoamericana de Educación*, 27, 77-98.
<https://doi.org/10.35362/rie270970>

Berlanga, S. (2003). *Educación en el medio rural: análisis, perspectivas y propuestas*. Mira Editores.

Boix, R. (2004). *La escuela rural: funcionamiento y necesidades*. Cisspraxis.

Boix, R. (2007) *La escuela rural en Cataluña: problemáticas, propuestas y retos de futuro*. Aula Abierta ICE. Universidad de Oviedo.

Boix, R. (2011). ¿Qué queda de la escuela rural? Algunas reflexiones sobre la realidad pedagógica del aula multigrado. *Revista de currículum y formación del profesorado*, 12.

Boix, R. i Bustos, A. (2014). La enseñanza en las aulas multigrado: Una aproximación a las actividades escolares y los recursos didácticos desde la perspectiva del profesorado. *Revista Iberoamericana de Evaluación Educativa*, 7(3), 29-43.

Bustos, A. (2006). *Los grupos multigrado de Educación Primaria en Andalucía*. Grupo Editorial Universitario.

Bustos, A. (2010). Aproximación a las aulas de escuela rural: heterogeneidad y aprendizaje en los grupos multigrado. *Revista de Educación*, 352, 353-378.

Bustos, A. (2013). El espacio y el tiempo en la escuela rural: algunas consideraciones sobre la didáctica multigrado. *Revista Investigación en la Escuela*, 79, 31-41.

Cardona, C. (2006). *Diversidad y educación inclusiva: enfoques metodológicos y estrategias para una enseñanza colaborativa*. Pearson Prentice Hall.

Creswell, J. W. (2018). *Research design: qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. Sage Publications.

Cushman, K. (1993). *The case for mixed – aged grouping*. Harvard.

Decret 150/2017, de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu.

Domingo, L. (2014). *Contribucions pedagògiques de l'escola rural. La inclusió a les aules multigràu: un estudi de cas* (Tesis de doctorat, per la UVIC).

Dupriez, V. (2009). *La segregació escolar: reptes polítics i socials*. Debats d'educació Fundació Jaume Bofill.

Dyson, A. (2001). *Dilemas, contradiccions y variedades de la inclusión*. Amarú.

Faber, C., i Shearron, G. (1974). *Administración escolar. Teoría y práctica*. Paraninfo.

Ferrer – Esteban, G. (2015). *Quines estratègies d'agrupament responen a criteris d'efectivitat i d'equitat?* Debats d'educació Fundació Jaume Bofill.

Ferrière, A. (1982). *La escuela activa*. Herder.

Gutiérrez, R. i Slavin, R. (1992). Achievement effects of the nongraded elementary schools: A best evidence synthesis. *Review of Educational Research*, 62 (4), 333-376.
<https://doi.org/10.3102/00346543062004333>

Hoffman, J. (2002). Flexible grouping strategies in the multiage classroom. *Theory into practice*, 41, 47-52.
https://doi.org/10.1207/s15430421tip4101_8

Huerta, J. J. (1994) *Los agrupamientos flexibles y la escuela para el progreso continuo*. PPU.

Iano, R. (1986). The study and development of teaching with implications for the advancement of special education. *Remedial and special education*, 7, 5.

Ibañez, J. E. (2001). Líneas de actuación educativa en torno a la igualdad y la diversidad. *El punto de vista de los movimientos de renovación pedagógica*, 99, 42-48.

Lafuente, M. (2018). Pedagogies and content: Mathematics, non-native languages, and socio-emotional learning. *Teachers as designers of learning*

environments: The importance of innovative pedagogies. OECD Publishing, 59-62.

Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación.

Ley Orgánica 3/2020, de 29 de diciembre, por la que se modifica la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación.

Little, A. (2001). Multigrade teaching: towards an international research and policy agenda. *Inter-national Journal of Educational Development*, 21, 481-497.

[https://doi.org/10.1016/S0738-0593\(01\)00011-6](https://doi.org/10.1016/S0738-0593(01)00011-6)

Little, A (2007). *Education for All and Multigrade Teaching: challenges and opportunities*. Springer.

Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació.

Mason, D.A., i Burns, R.B. (1995). Teachers views of combination classes. *Journal of Educational Research*, 89 (1), 36-41.

<https://doi.org/10.1080/00220671.1995.9941191>

Mateo, J. (2000). *La investigació ex-post-facto. Mètodes d'investigació en educació*. Universitat Oberta de Catalunya.

Meneses, J. (2016). *El cuestionario*. A S. Fàbregues, J. Meneses, D. Rodríguez-Gómez, i M. H. Paré, *Técnicas de investigación social y educativa*, 17-96. Universitat Oberta de Catalunya.

Miller, B. A. (1996). A basic understanding of multiage grouping. *School Administration*, 53 (1), 12-17.

Moreno, E., Pedrals, J., i Torné, R. (1994). El milagro de la comprensividad. *Cuadernos de Pedagogía*, 230, 56-57.

Muntaner, J.J. (2010). *De la integració a la inclusió: un nuevo modelo educativo*. Consejería de Educación, Formación y Empleo.

Pàmies, J. (2011). El impacto de los agrupamientos escolares. Los espacios de aprendizaje y sociabilidad de los jóvenes de origen marroquí en Barcelona. *Revista de educación*, 362.

<https://doi.org/10.4438/1988-592X-RE-2011-362-156>

Parra, C. (2006). *La escuela primaria nos concierne. Diez miradas sobre la escuela primaria*. Fundación OSDE/ Paidós.

Pavan, B.N. (1992). The benefits of nongraded schools. *Educational Leadership*, 50 (2), 22-25.

Pujolàs, P. (2001). *Atención a la diversidad y aprendizaje cooperativo en la educación obligatoria*. Aljibe.

Pujolàs, P. (2002). *Aprender juntos alumnos diferentes: els equips d'aprenentatge cooperatiu a l'aula*. Eumo Editorial.

Rodríguez – Gómez, D. (2017). *El projecte d'investigació*. UOC.

Sabariego, M. i Bisquerra, R. (2004). El proceso de investigación (parte 1). A R. Bisquerra (Ed.), *Metodología de la investigación educativa*, 89-125. La Muralla.

Sans, A. (2004). Métodos de investigación de enfoque experimental. *Metodología de la investigación educativa*, 167-193. La Muralla.

Santos, M. A. (2002). Mi querida escuela rural. Participar y construir mejora desde un Contexto Rural. *Liderazgo educativo y Escuela Rural*. 105-112. Grupo Editorial Universitario.
<https://doi.org/10.6035/Kult-ur.2020.7.14.4>

Santos, M. L. i Martínez, F. (2011). Las actividades en el medio natural en la educación física de la escuela rural. Un estudio de caso. Profesorado. *Revista de curriculum y formación del profesorado*, 15 (2), 219-233.

Sañudo, L. (2006). La ética en la investigación educativa. *Hallazgos*, 6, 83-98.
<https://doi.org/10.15332/s1794-3841.2006.0006.05>

Siede, I., Bernardi, C., i Britez, C. (2019). Consideraciones sobre las salas multiedad en el Nivel Inicial. Una investigación en jardines de Moreno. *Revista del ICE*, 45, 143-159.
<https://doi.org/10.34096/iice.n45.7130>

Terigi, F.Z. (2009). Organización de la enseñanza en los plurigrados de las escuelas rurales. FLACSO.

UNESCO (1994). *Declaración de Salamanca y marco de acción para las necesidades educativas especiales*. UNESCO.

Valenzuela, B. A., Guillén, M., i Campa, R. (2014). Recursos para la inclusión educativa en el contexto de educación primaria. *Infancias Imágenes*, 13 (2), 64-75.
<https://doi.org/10.14483/udistrital.jour.infig.2014.2.a06>

Valero, S. (2017). *L'informe d'investigació*. UOC.

Valls, M., Gregor, S., i Molina, S. (2011). *Formas de agrupación del alumnado y su relación con el éxito escolar: mixture, streaming e inclusión*. Universitat de Barcelona.

Veenman, S. (1995). Cognitive and noncognitive effects of multigrade and multi-age classes: A best evidence synthesis. *Review of Educational Research*, 65 (4), 319–381.
<https://doi.org/10.3102/00346543065004319>

Vincent, S (1999). *Review of the research on multigrade instruction. The multigrade classroom: a resource handbook for small, rural schools*. Northwest Regional Educational Laboratory.

Viñao, A. (1998). *Tiempos escolares, tiempos sociales*. Ariel.

10. ANNEX

ANNEX 1. CRONOGRAMA.

DESCRIPTOR	TEMPORALITZACIÓ ⁷																																				
	ABRIL															MAIG															JUNY						
	13	14	15	16	19	20	21	22	23	26	27	28	29	30	3	4	5	6	7	10	11	14	17	18	19	20	21	24	25	26	27	28	31	1	2	3	4
1. Disseny instrument. Qüestionari	■	■	■	■	■	■	■	■	■																												
2. Determinar la mostra.	■	■	■																																		
3. Validar instrument.															■																						
4. Presentació de la investigació a l'IE.												■																									
5. Consentiment informat.												■	■																								
6. Administrar l'instrument als participants.															■	■	■	■	■																		
7. Recollida de dades.															■	■	■	■	■	■																	
8. Anàlisi de dades i resultats.																					■	■															
9. Redacció de les conclusions																							■	■	■												
10. Retorn de la investigació als participants.																																					■

⁷ El cronograma pren com a referència la temporalització corresponent a la Fase III, Fase IV i Fase V. Únicament es detallen els dies laborables.

ANNEX 2. QÜESTIONARI PERCEPCIÓ DE L'EFICÀCIA DELS GRUPS HETEROGENIS.

Benvolgudes mestres de la Comunitat de Petits.

Primer de tot, em presento, sóc l'Andrea i estic cursant el Màster Universitari de Psicopedagogia a la Universitat Oberta de Catalunya. Actualment, estic fent el Treball Final de Màster i he centrat la investigació en els grups heterogenis.

Com bé sabeu l'Institut Escola vol conèixer la vostra opinió sobre la implementació dels grups heterogenis a la Comunitat de Petits.

És per això que us faig arribar un qüestionari amb diferents preguntes tancades en relació amb aquest tema. Tal com us vaig explicar a la presentació del 28 d'abril, el formulari és anònim i de caràcter voluntari.

Pel que fa al qüestionari observareu que està compost per diferents seccions. En relació amb les preguntes veureu que compten amb respostes amb graduació (*Likert*) de l'1 al 4. Concretament, l'1 fa referència a *gens*, el 2 fa referència a *poc*, el 3 fa referència a *bastant* i el 4 fa referència a *molt*. Tanmateix, al final de cada secció trobareu una pregunta oberta per tal que pugueu expressar el que creieu que no ha estat recollit en les preguntes tancades. El temps de resposta estimat és d'uns 15 minuts i el podeu realitzar del 4 de maig fins al 10 de maig de 2021.

Per acabar, dir-vos que resto a la vostra disposició perquè em feu arribar qualsevol consulta que creieu i ho podeu fer a través del següent correu: agonzalez7@uoc.edu

Moltes gràcies per la vostra participació.

Atentament,

Andrea.

1. DADES SOCIODEMOGRÀFIQUES I PERSONALS.

1.1. SEXE:

FEMENÍ

MASCULÍ

ALTRES

1.2. EDAT:

ENTRE 20 i 35   ENTRE 36 i 45   ENTRE 46 i 55   ENTRE 56 i 65

1.3. EXPERIÈNCIA:

ENTRE 1 i 5 ANYS   ENTRE 5 i 10 ANYS   MÉS DE 10 ANYS

1.4. FORMACIÓ:

MESTRE INFANTIL   MESTRE PRIMÀRIA   MÚSICA
ATENCIÓ A LA DIVERSITAT   EDUCACIÓ FÍSICA   ANGLÈS
AUDICIÓ I LLENGUATGE   ALTRES

1.5. FORMACIÓ AMB METODOLOGIES INNOVADORES

SI   NO

1.6. QUINA FORMACIÓ ESPECÍFICA HAS CURSAT?

GRUPS HETEROGENIS   PER PROJECTES   AMBIENTS
RACONS   ALTRES

1.7. LLOC QUE OCUPES ACTUALMENT

TUTORA   MESTRE DE SUPORT   ESPECIALISTA   ALTRES

1.8. CORREU ELECTRÒNIC

---

2. ENQUESTA.

SECCIÓ I: PROCÉS D'APRENTATGE.

1. LES HABILITATS COMUNICATIVES DE L'ALUMNAT.

1.1.1. Creus que les converses entre els alumnes de diferents edats són més riques?

1. GENS   2. POC   3. BASTANT   4. MOLT

1.1.2. Creus que els alumnes han millorat més les seves habilitats comunicatives treballant en grups heterogenis?

1. GENS   2. POC   3. BASTANT   4. MOLT

1.1.3. Creus que els grups heterogenis fomenten l'adquisició de nou vocabulari i estructures sintàctiques?

1. GENS   2. POC   3. BASTANT   4. MOLT

1.1.4. Creus que els racons de llengua són més profitosos treballant en grups heterogenis?

1. GENS   2. POC   3. BASTANT   4. MOLT

1.1.5. Creus que el treball de la lectoescriptura és més rica treballant amb alumnat de diferent edat?

1. GENS   2. POC   3. BASTANT   4. MOLT

1.1.6. Creus que els grups heterogenis han facilitat l'adquisició de les habilitats comunicatives en l'alumnat amb necessitats educatives?

1. GENS   2. POC   3. BASTANT   4. MOLT

1.1.7. Afegeix el que consideris.

2. RAONAMENT MATEMÀTIC.

1.2.1. Creus que els alumnes han millorat més les seves habilitats en raonament matemàtic treballant en grups heterogenis?

1. GENS   2. POC   3. BASTANT   4. MOLT

1.2.2. Creus que els grups heterogenis fomenten l'adquisició de nous conceptes matemàtics?

1. GENS   2. POC   3. BASTANT   4. MOLT

1.2.3. Creus que els racons de matemàtiques són més profitosos treballant en grups heterogenis?

1. GENS   2. POC   3. BASTANT   4. MOLT

1.2.4. Creus que el treball del comptatge és més ric treballant amb alumnat de diferent edat?

1. GENS   2. POC   3. BASTANT   4. MOLT

1.2.5. Creus que els grups heterogenis han facilitat l'adquisició d'habilitats matemàtiques en l'alumnat amb necessitats educatives?

1. GENS   2. POC   3. BASTANT   4. MOLT

1.2.6. Afegeix el que consideris.

SECCIÓ II: AUTONOMIA DELS ALUMNES

2.1. Creus que els grups heterogenis fomenten més l'autonomia dels alumnes?

1. GENS   2. POC   3. BASTANT   4. MOLT

2.2. Creus que els teus alumnes són capaços de resoldre els problemes que se'ls plantegen sense la teva ajuda?

1. GENS   2. POC   3. BASTANT   4. MOLT

2.3. Creus que els teus alumnes són autònoms?

1. GENS   2. POC   3. BASTANT   4. MOLT

2.4. Creus que sovint has d'acompanyar els processos d'aprenentatge dels alumnes que consideres que podrien fer per si sols?

1. GENS   2. POC   3. BASTANT   4. MOLT

2.5. Creus que cada vegada els alumnes adquireixen més estratègies per afrontar les activitats que els proposes?

1. GENS   2. POC   3. BASTANT   4. MOLT

2.6. Creus que els grups heterogenis han facilitat l'adquisició de l'autonomia en l'alumnat amb necessitats educatives?

1. GENS   2. POC   3. BASTANT   4. MOLT

2.7. Afegeix el que consideris.

--

SECCIÓ III: LES COMPETÈNCIES SOCIALS DE L'ALUMNAT.

3.1. Creus que els alumnes s'ajuden més que abans?

1. GENS   2. POC   3. BASTANT   4. MOLT

3.2. Creus que els alumnes tenen més empatia?

1. GENS   2. POC   3. BASTANT   4. MOLT

3.3. Creus que els grups heterogenis han afavorit les relacions interpersonalmentals?

1. GENS   2. POC   3. BASTANT   4. MOLT

3.4. Creus que els alumnes tenen més estratègies per a solucionar els problemes i els conflictes?

1. GENS   2. POC   3. BASTANT   4. MOLT

3.5. Creus que els alumnes són més assertius quan comparteixen aula amb companys i companyes de diferents edats?

1. GENS   2. POC   3. BASTANT   4. MOLT

3.6. Creus que els grups heterogenis han facilitat l'adquisició de competències i d'habilitats socials en l'alumnat amb necessitats educatives?

1. GENS   2. POC   3. BASTANT   4. MOLT

3.7. Afegeix el que consideris.

SECCIÓ IV: LA MOTIVACIÓ DE L'ALUMNAT.

4.1. Creus que els alumnes estan més motivats quan comparteixen activitats amb infants de diferents edats?

1. GENS   2. POC   3. BASTANT   4. MOLT

4.2. Creus que els alumnes tenen més ganes d'aprendre?

1. GENS   2. POC   3. BASTANT   4. MOLT

4.3. Creus que els alumnes prenen la iniciativa i fan propostes d'activitats?

1. GENS   2. POC   3. BASTANT   4. MOLT

4.4. Creus que els alumnes tenen més curiositat treballant amb grups heterogenis?

1. GENS   2. POC   3. BASTANT   4. MOLT

4.5. Creus que els grups heterogenis han fomentat la motivació en l'alumnat amb necessitats educatives?

1. GENS   2. POC   3. BASTANT   4. MOLT

4.6. Afegeix el que consideris.

SECCIÓ V: L'AVAUACIÓ.

5.1. Creus que els resultats de les avaluacions han millorat?

1. GENS   2. POC   3. BASTANT   4. MOLT

5.2. Creus que els resultats dels treballs o les activitats són els esperats segons la capacitat de l'alumnat?

1. GENS   2. POC   3. BASTANT   4. MOLT

5.3. Creus que els grups heterogenis contribueixen a l'obtenció de més estratègies, habilitats i competències per part de l'alumnat?

1. GENS   2. POC   3. BASTANT   4. MOLT

5.4. Creus que els grups heterogenis fomenten que l'alumnat desenvolupi tot el seu potencial?

1. GENS   2. POC   3. BASTANT   4. MOLT

5.5. Afegeix el que consideris.

SECCIÓ VI: TASCA DOCENT

6.1. Creus que els grups heterogenis han facilitat la teva tasca docent?

1. GENS   2. POC   3. BASTANT   4. MOLT

6.2. Creus que has de preparar més material treballant en grups heterogenis?

1. GENS   2. POC   3. BASTANT   4. MOLT

6.3. Creus que et sents a gust tenint alumnat de 3, 4 i 5 anys a l'aula?

1. GENS   2. POC   3. BASTANT   4. MOLT

6.4. Creus que els grups heterogenis faciliten l'atenció a la diversitat?

1. GENS   2. POC   3. BASTANT   4. MOLT

6.5. Creus que tens la sensació de no oferir als alumnes els continguts que necessiten?

1. GENS   2. POC   3. BASTANT   4. MOLT

6.6. Creus que els grups heterogenis han facilitat atendre les necessitats dels infants de 3 anys?

1. GENS   2. POC   3. BASTANT   4. MOLT

6.7. Afegeix el que consideris.

3. AUTORITZACIÓ/CONSENTIMENT PER PODER TRACTAR LES DADES.

Per participar en aquesta recerca és necessari que seleccionis les dues caselles que hi ha a continuació. D'aquesta manera, estàs donant el teu consentiment per a participar en aquesta recerca, a la vegada, que acceptes el tractament de les dades.

Vull participar en aquesta investigació.

Ley Orgánica 15/1999, del 13 de diciembre, de protección de datos de carácter personal; i el Reglament 2016/679 en relació amb la protecció de les persones físiques i el tractament de dades de caràcter personal.

4. AGRAÏMENTS.

Per acabar, m'agradaria agrair-vos la vostra participació, el temps i la dedicació emprats durant la realització d'aquesta enquesta sobre la vostra pràctica diària a l'Institut Escola.

Tan bon punt finalitzi l'estudi em posaré en contacte amb vosaltres per poder fer-vos el retorn dels resultats obtinguts i les conclusions que se'n deriven.

Moltes gràcies.

Una salutació,

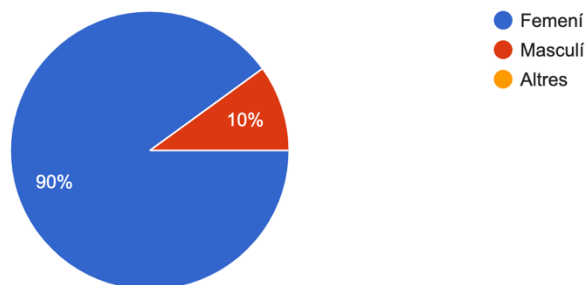
Andrea.

ANNEX 3. DADES QÜESTIONARI *PERCEPCIÓ DE L'EFICÀCIA DELS GRUPS HETEROGENIS*

1. DADES SOCIODEMOGRÀFIQUES I PERSONALS.

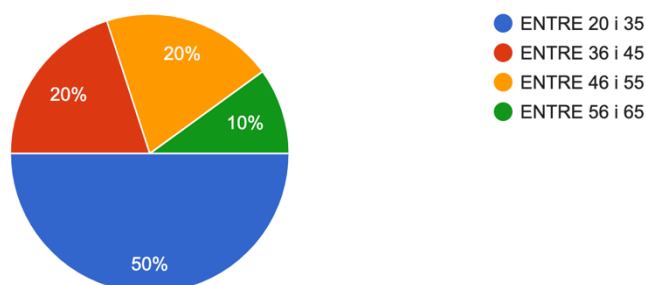
1.1. SEXE.

Sexe
10 respostes

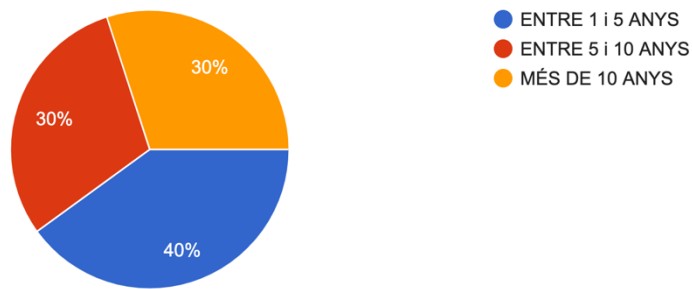
1.2. EDAT:

Edat
10 respostes

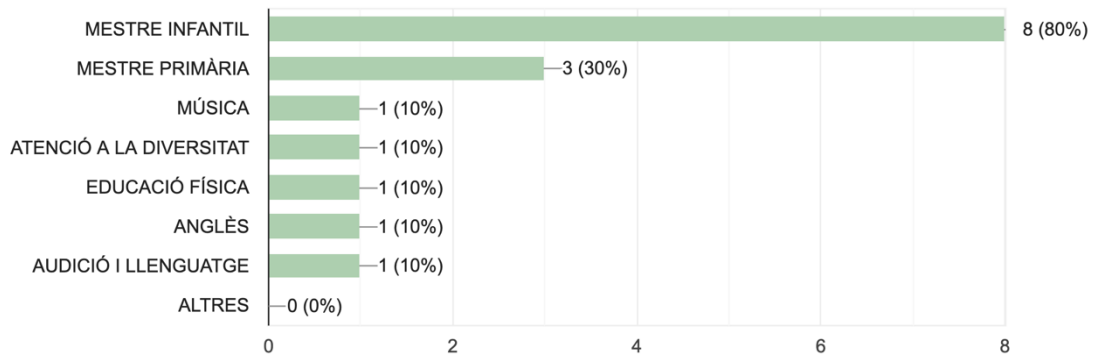
1.3. EXPERIÈNCIA:

Experiència
10 respostes

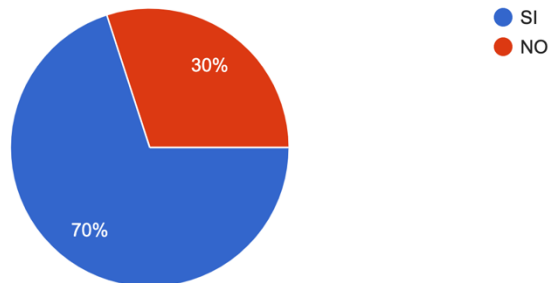
1.4. FORMACIÓ:

Formació
10 respostes

1.5. FORMACIÓ AMB METODOLOGIES INNOVADORES

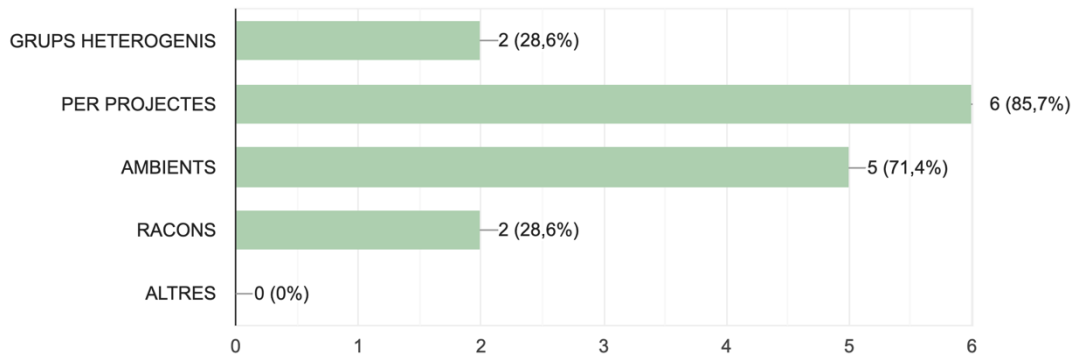
Formació en metodologies innovadores
10 respostes

1.6. QUINA FORMACIÓ ESPECÍFICA HAS CURSAT?

Quina formació específica has cursat?

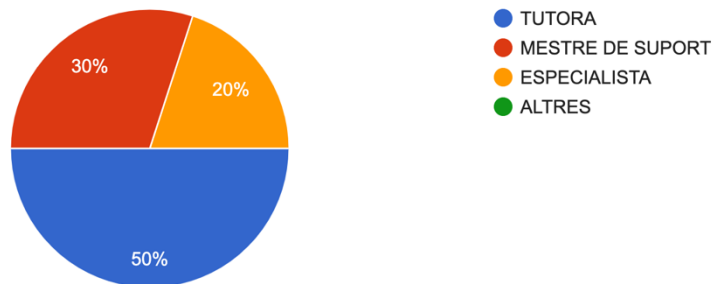
7 respostes

1.7. LLOC QUE OCUPES ACTUALMENT

Lloc que ocupes actualment

10 respostes

2. ENQUESTA.

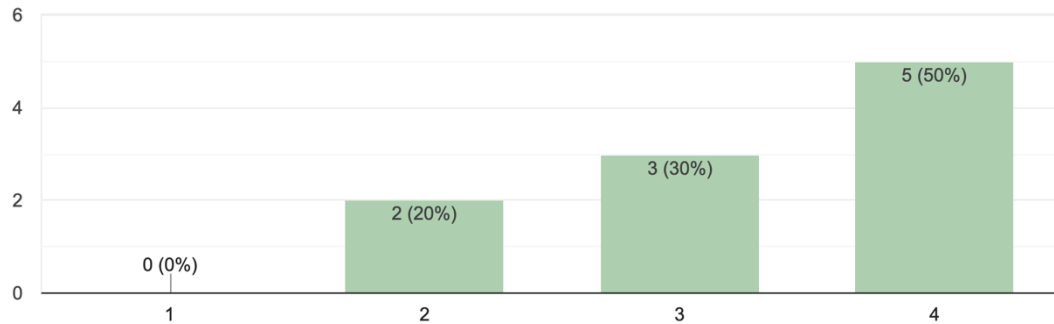
SECCIÓ I: PROCÉS D'APRENTATGE.

2. LES HABILITATS COMUNICATIVES DE L'ALUMNAT.

2.1.1. Creus que les converses entre els alumnes de diferents edats són més riques?

1.1.1. Creus que les converses entre els alumnes de diferents edats són més riques?

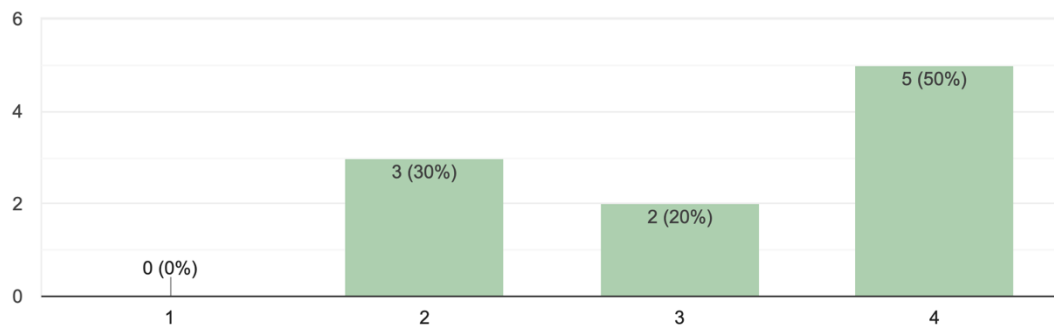
10 respostes

2.1.2. Creus que els alumnes han millorat més les seves habilitats comunicatives treballant en grups heterogenis?

1.1.2. Creus que els alumnes han millorat més les seves habilitats comunicatives treballant en grups heterogenis?

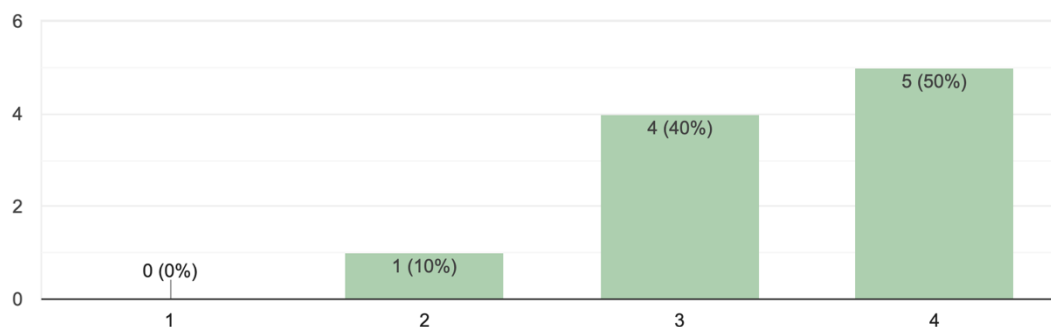
10 respostes

2.1.3. Creus que els grups heterogenis fomenten l'adquisició de nou vocabulari i estructures sintàctiques?

1.1.3. Creus que els grups heterogenis fomenten l'adquisició de nou vocabulari i estructures sintàctiques?

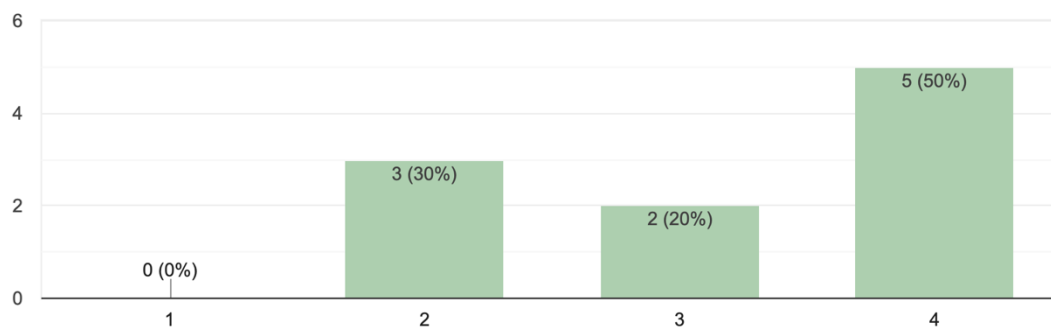
10 respostes

2.1.4. Creus que els racons de llengua són més profitosos treballant en grups heterogenis?

1.1.4. Creus que els racons de llengua són més profitosos treballant en grups heterogenis?

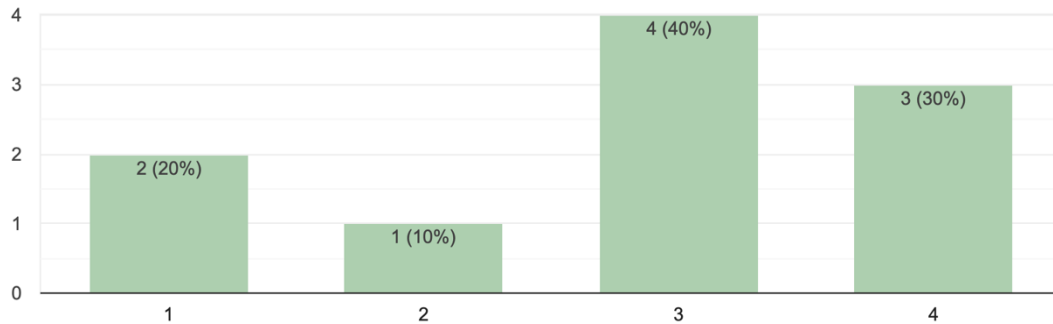
10 respostes

2.1.5. Creus que el treball de la lectoescriptura és més rica treballant amb alumnat de diferent edat?

1.1.5. Creus que el treball de la lectoescriptura és més rica treballant amb alumnat de diferent edat?

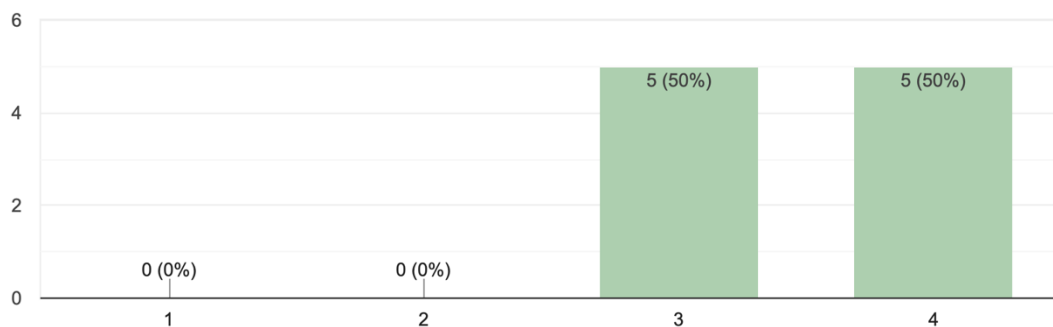
10 respostes

2.1.6. Creus que els grups heterogenis han facilitat l'adquisició de les habilitats comunicatives en l'alumnat amb necessitats educatives?

1.1.6. Creus que els grups heterogenis han facilitat l'adquisició de les habilitats comunicatives en l'alumnat amb necessitats educatives?

10 respostes

2.1.7. Afegeix el que consideris.

1.1.7. Afegeix el que consideris.

1 resposta

És difícil treballar la lecto amb infants de diferents edats perquè tenen habilitats i interessos diferents.

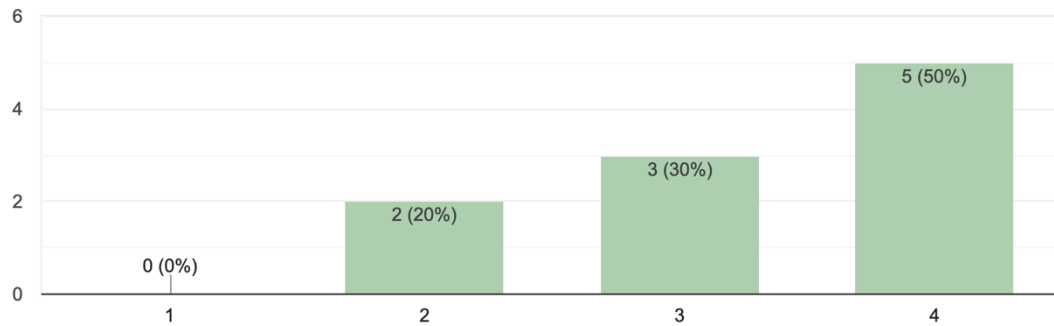
3. RAONAMENT MATEMÀTIC.

1.2.1. Creus que els alumnes han millorat més les seves habilitats en raonament matemàtic treballant en grups heterogenis?

1.2.1. Creus que els alumnes han millorat més les seves habilitats en raonament matemàtic treballant en grups heterogenis?

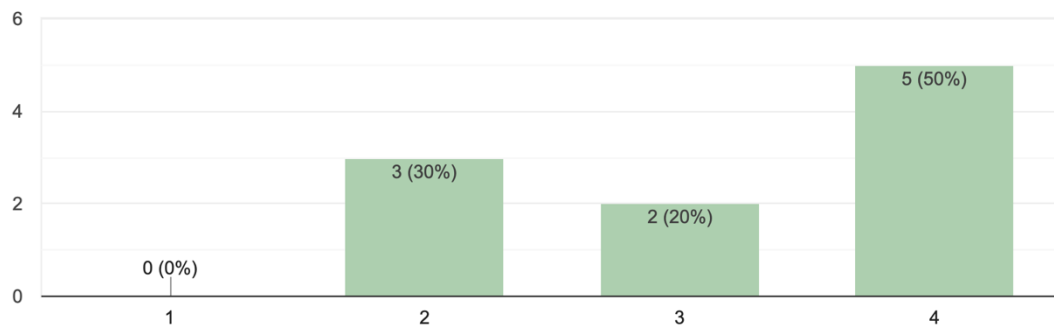
10 respostes

1.2.2. Creus que els grups heterogenis fomenten l'adquisició de nous conceptes matemàtics?

1.2.2. Creus que els grups heterogenis fomenten l'adquisició de nous conceptes matemàtics?

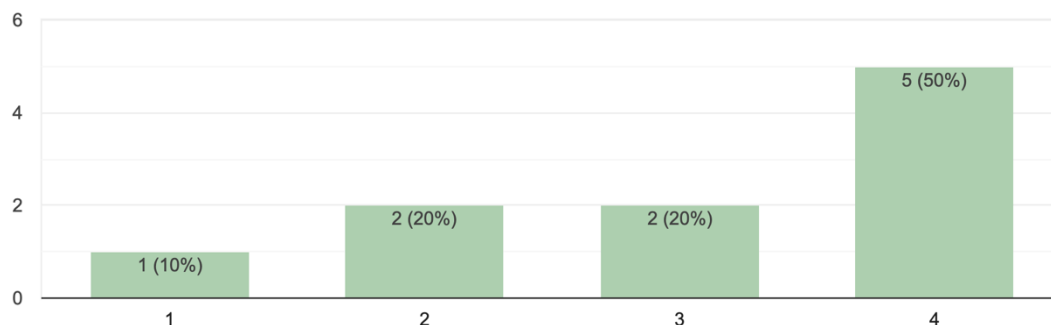
10 respostes

1.2.4. Creus que els racons de matemàtiques són més profitosos treballant en grups heterogenis?

1.2.3. Creus que els racons de matemàtiques són més profitosos treballant en grups heterogenis?

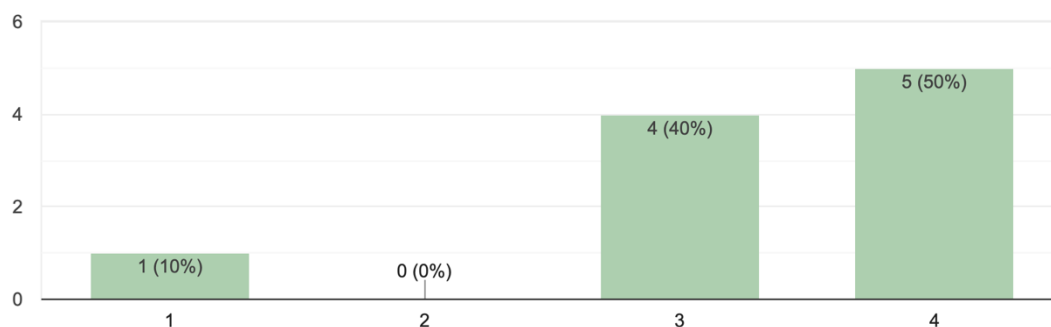
10 respostes

1.2.4. Creus que el treball del comptatge és més ric treballant amb alumnat de diferent edat?

1.2.4. Creus que el treball del comptatge és més ric treballant amb alumnat de diferent edat?

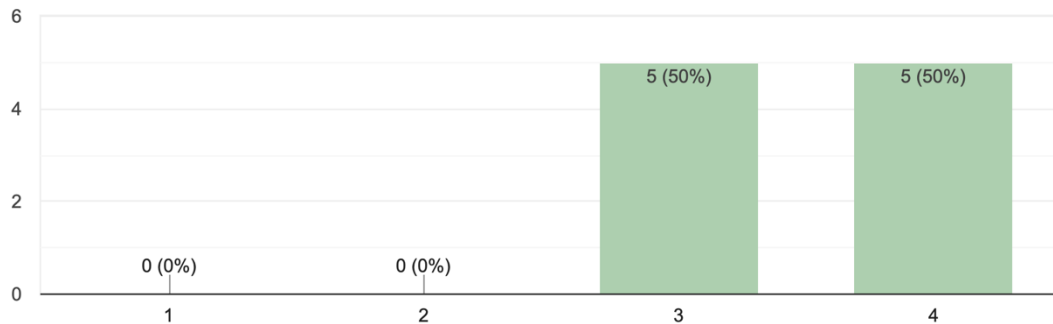
10 respostes

1.2.5. Creus que els grups heterogenis han facilitat l'adquisició d'habilitats matemàtiques en l'alumnat amb necessitats educatives?

1.2.5. Creus que els grups heterogenis han facilitat l'adquisició d'habilitats matemàtiques en l'alumnat amb necessitats educatives?

10 respostes

1.2.6. Afegeix el que consideris.

1.2.6. Afegeix el que consideris.

1 resposta

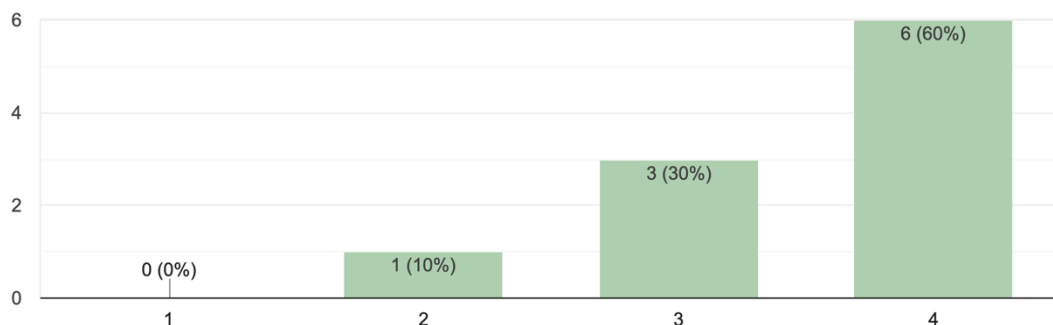
Per mi els beneficiats d'aquest agrupament és l'alumnat que té dificultats perquè tenen menys pressió, ja que hi ha nivells molt diversos.

SECCIÓ II: AUTONOMIA DELS ALUMNES

2.1. Creus que els grups heterogenis fomenten més l'autonomia dels alumnes?

2.1. Creus que els grups heterogenis fomenten més l'autonomia dels alumnes?

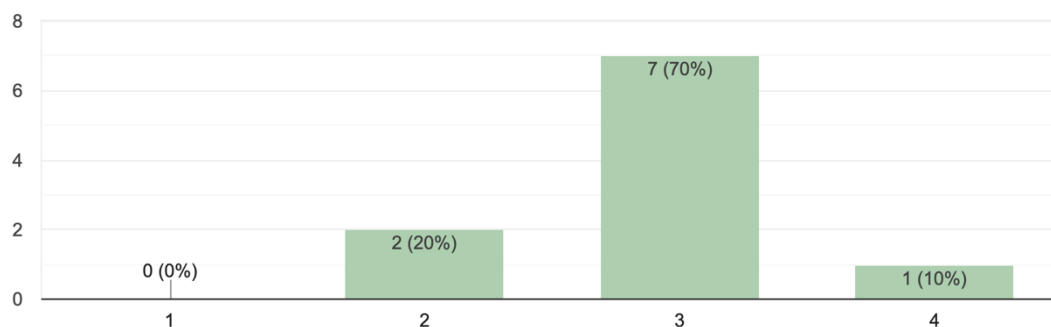
10 respostes

2.2. Creus que els teus alumnes són capaços de resoldre els problemes que se'ls plantegen sense la teva ajuda?

2.2. Creus que els teus alumnes són capaços de resoldre els problemes que se'ls plantegen sense la teva ajuda?

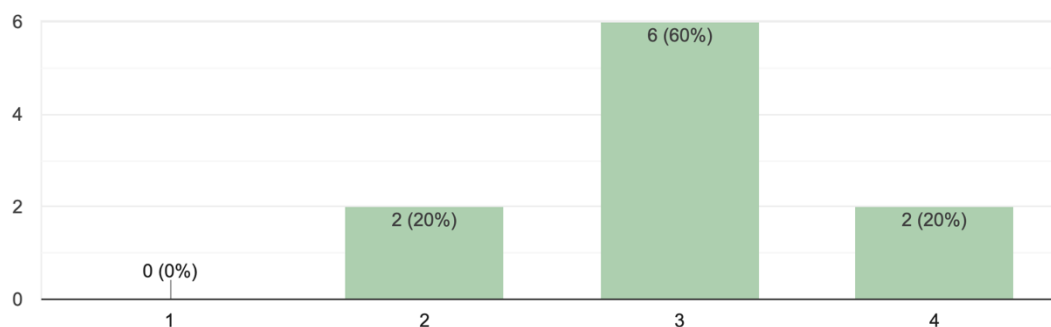
10 respostes

2.3. Creus que els teus alumnes són autònoms?

2.3. Creus que els teus alumnes són autònoms?

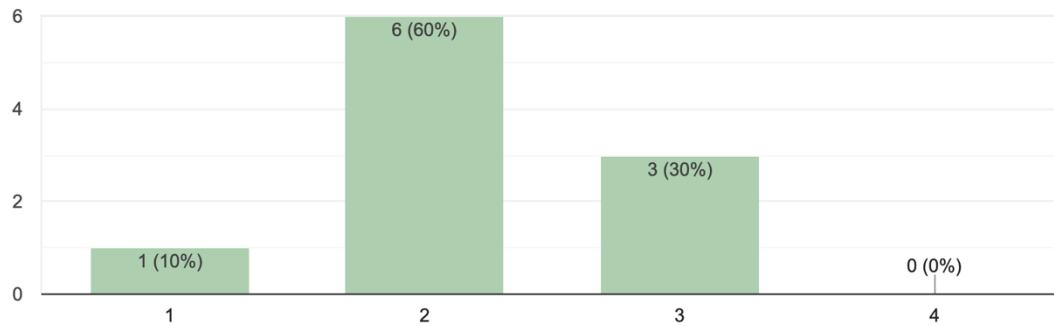
10 respostes

2.4. Creus que sovint has d'acompanyar els processos d'aprenentatge dels alumnes que consideres que podrien fer per si sols?

2.4. Creus que sovint has d'acompanyar els processos d'aprenentatge dels alumnes que consideres que podrien fer per si sols?

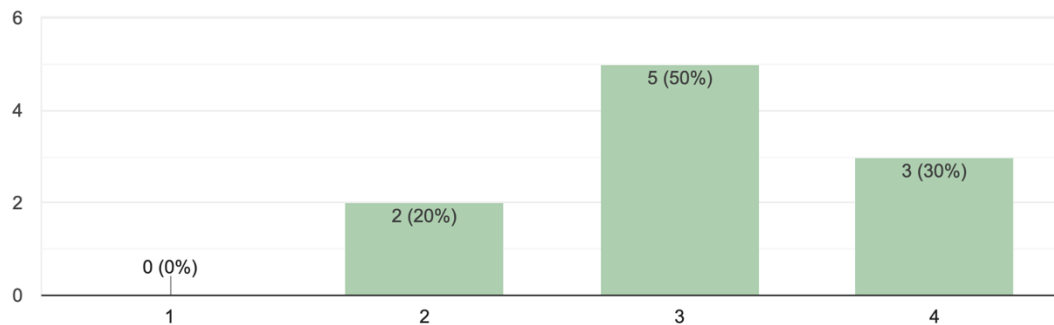
10 respostes

2.5. Creus que cada vegada els alumnes adquireixen més estratègies per afrontar les activitats que els proposes?

2.5. Creus que cada vegada els alumnes adquireixen més estratègies per afrontar les activitats que els proposes?

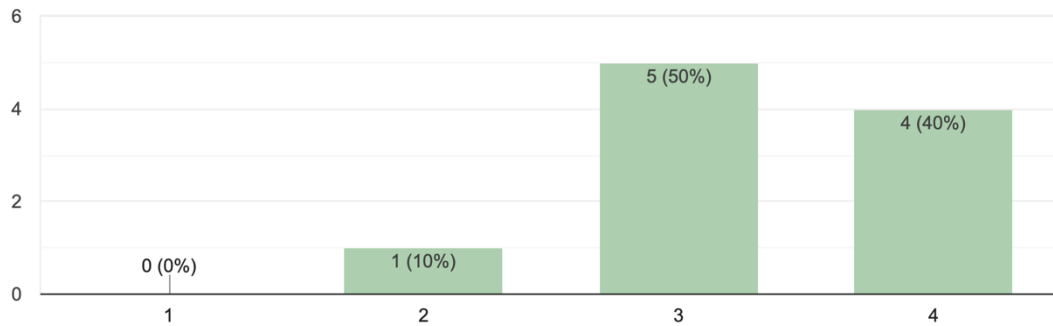
10 respostes

2.6. Creus que els grups heterogenis han facilitat l'adquisició de l'autonomia en l'alumnat amb necessitats educatives?

2.6. Creus que els grups heterogenis han facilitat l'adquisició de l'autonomia en l'alumnat amb necessitats educatives?

10 respostes

2.7. Afegeix el que consideris.

2.7. Afegeix el que consideris.

1 resposta

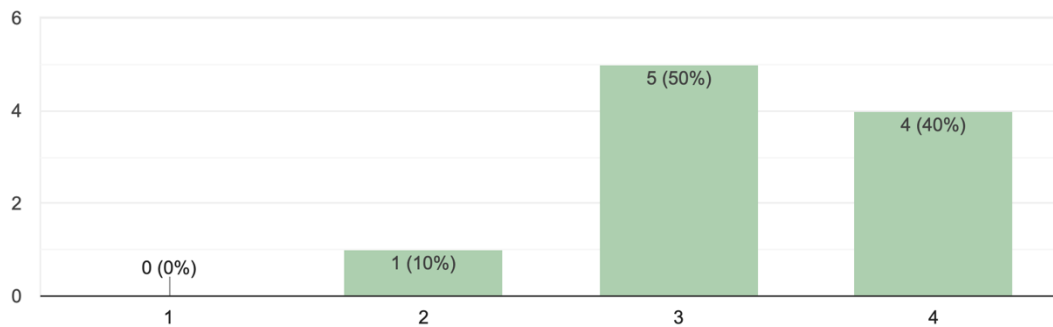
Els grans ajuden als petits

SECCIÓ III: LES COMPETÈNCIES SOCIALS DE L'ALUMNAT.

3.1. Creus que els alumnes s'ajuden més que abans?

3.1. Creus que els alumnes s'ajuden més que abans?

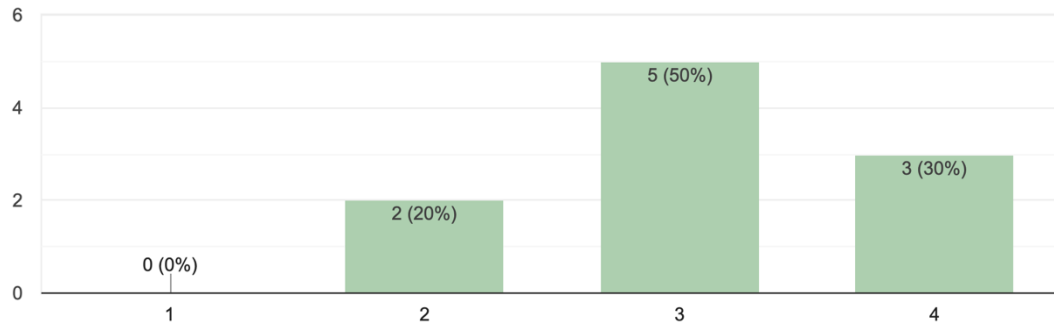
10 respostes

3.2. Creus que els alumnes tenen més empatia?

3.2. Creus que els alumnes tenen més empatia?

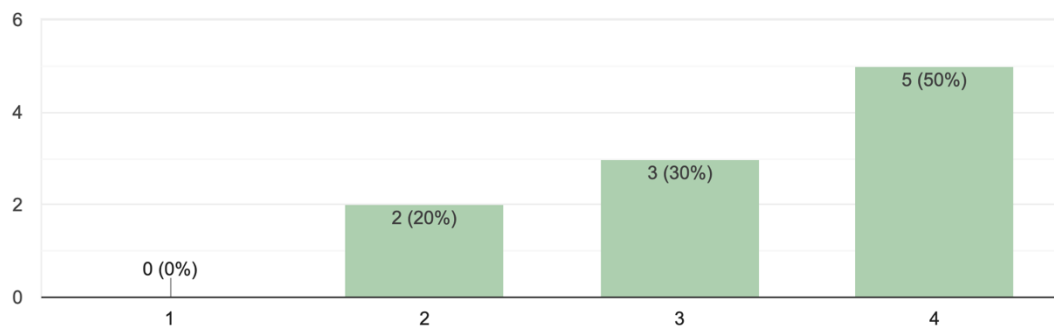
10 respostes

3.3. Creus que els grups heterogenis han afavorit les relacions interpersonals?

3.3. Creus que els grups heterogenis han afavorit les relacions interpersonals?

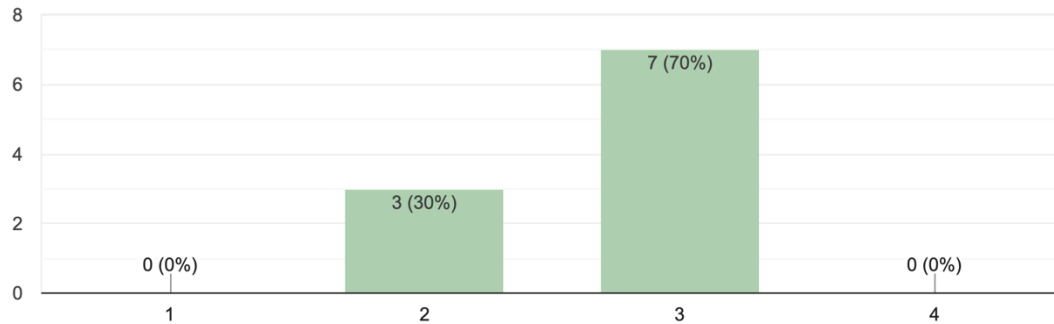
10 respostes

3.4. Creus que els alumnes tenen més estratègies per a solucionar els problemes i els conflictes?

3.4. Creus que els alumnes tenen més estratègies per a solucionar els problemes i els conflictes?

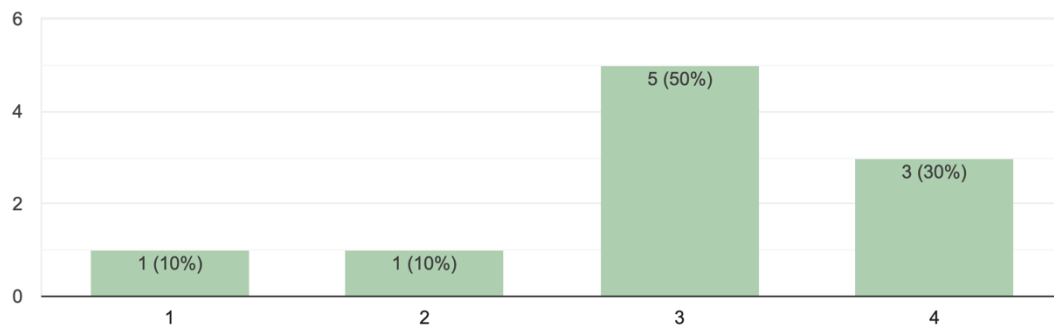
10 respostes

3.5. Creus que els alumnes són més assertius quan comparteixen aula amb companys i companyes de diferents edats?

3.5. Creus que els alumnes són més assertius quan comparteixen aula amb companys i companyes de diferents edats?

10 respostes

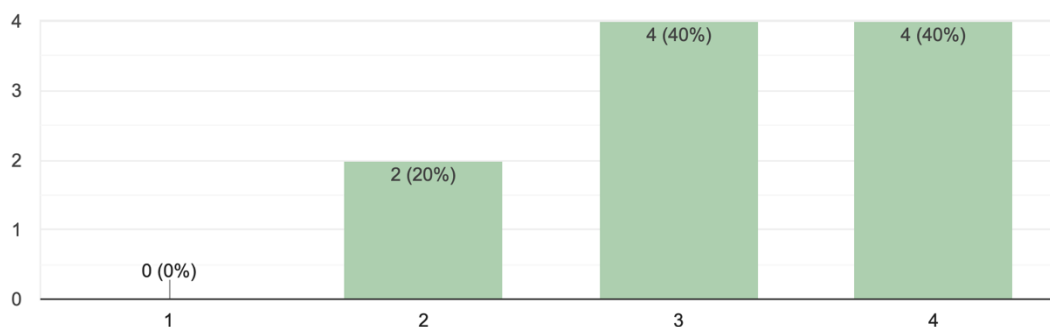

3.6. Creus que els grups heterogenis han facilitat l'adquisició de competències i d'habilitats socials en l'alumnat amb necessitats educatives?

3.6. Creus que els grups heterogenis han facilitat l'adquisició de competències i d'habilitats socials en l'alumnat amb necessitats educatives?

10 respostes

3.7. Afegeix el que consideris.

3.7. Afegeix el que consideris.

1 resposta

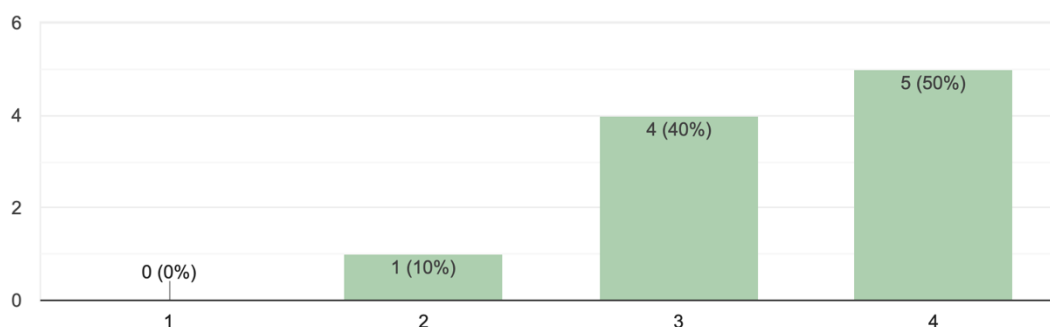
Els grans cuiden dels petits i els conflictes s'han reduït en relació a altres anys

SECCIÓ IV: LA MOTIVACIÓ DE L'ALUMNAT.

4.1. Creus que els alumnes estan més motivats quan comparteixen activitats amb infants de diferents edats?

4.1. Creus que els alumnes estan més motivats quan comparteixen activitats amb infants de diferents edats?

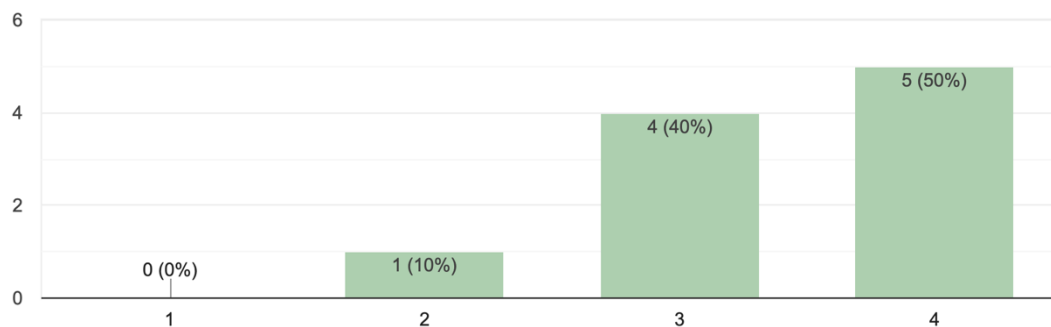
10 respostes

4.2. Creus que els alumnes tenen més ganes d'aprendre?

4.2. Creus que els alumnes tenen més ganes d'aprendre?

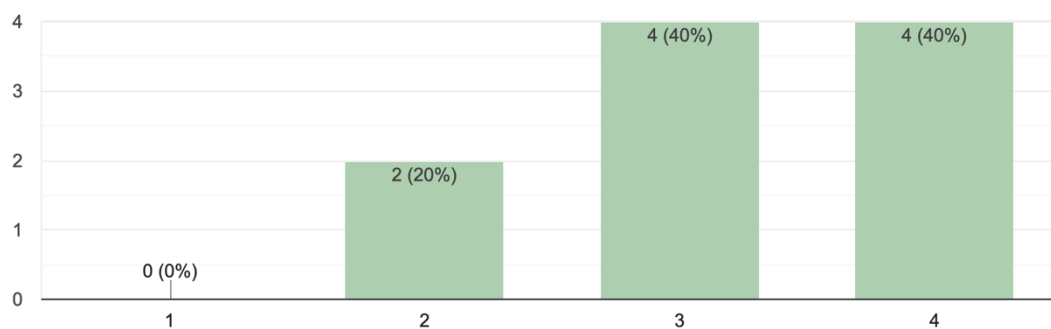
10 respostes

4.3. Creus que els alumnes prenen la iniciativa i fan propostes d'activitats?

4.3. Creus que els alumnes prenen la iniciativa i fan propostes d'activitats?

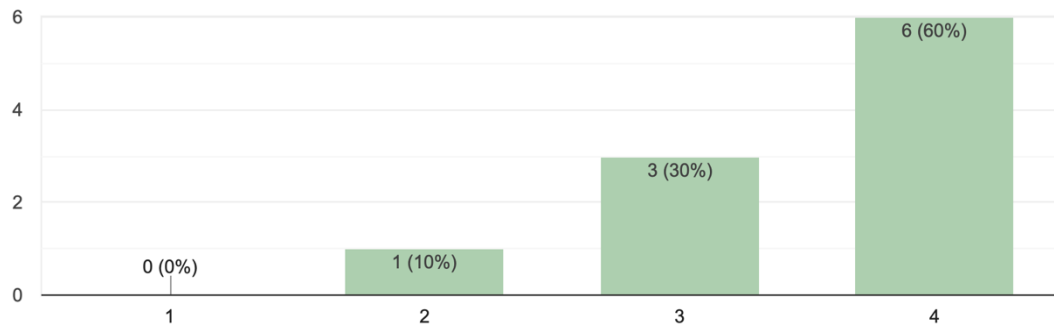
10 respostes

4.4. Creus que els alumnes tenen més curiositat treballant amb grups heterogenis?

4.4. Creus que els alumnes tenen més curiositat treballant amb grups heterogenis?

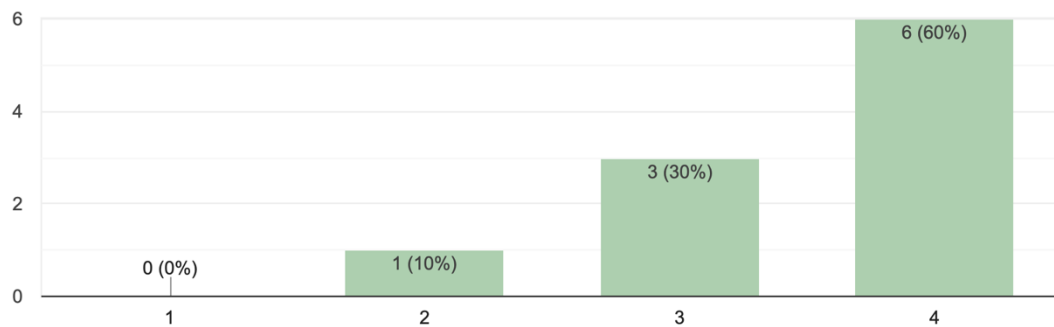
10 respostes

4.5. Creus que els grups heterogenis han fomentat la motivació en l'alumnat amb necessitats educatives?

4.5. Creus que els grups heterogenis han fomentat la motivació en l'alumnat amb necessitats educatives?

10 respostes

4.6. Afegeix el que consideris.

4.6. Afegeix el que consideris.

1 resposta

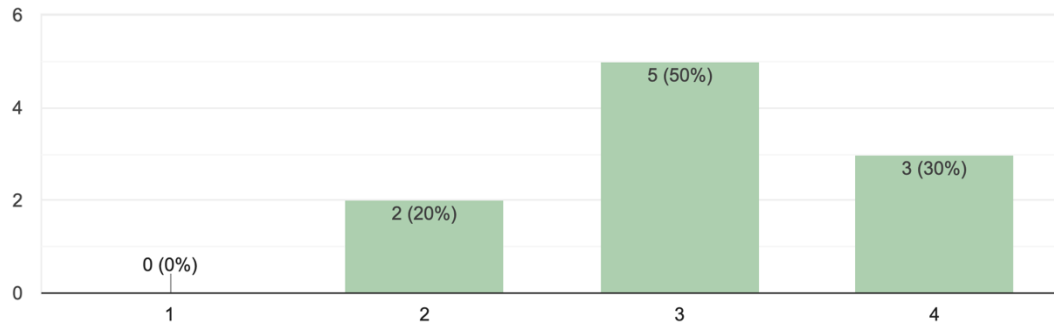
Es motiven mútuament

SECCIÓ V: L'AVAUACIÓ.

5.1. Creus que els resultats de les avaluacions han millorat?

5.1. Creus que els resultats de les avaluacions han millorat?

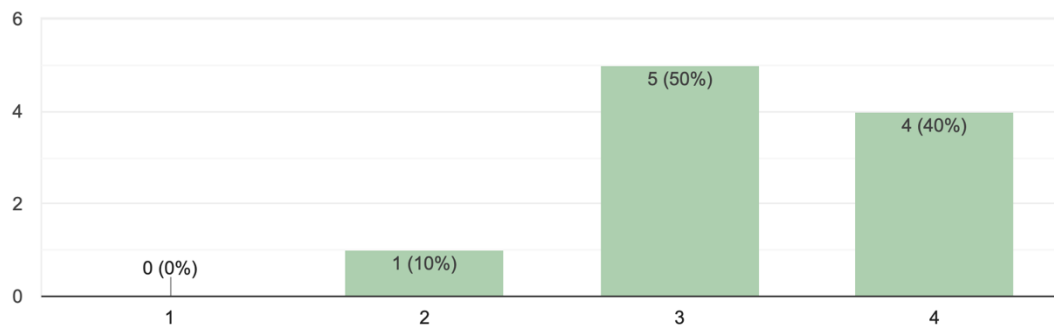
10 respostes

5.2. Creus que els resultats dels treballs o les activitats són els esperats segons la capacitat de l'alumnat?

5.2. Creus que els resultats dels treballs o les activitats són els esperats segons la capacitat de l'alumnat?

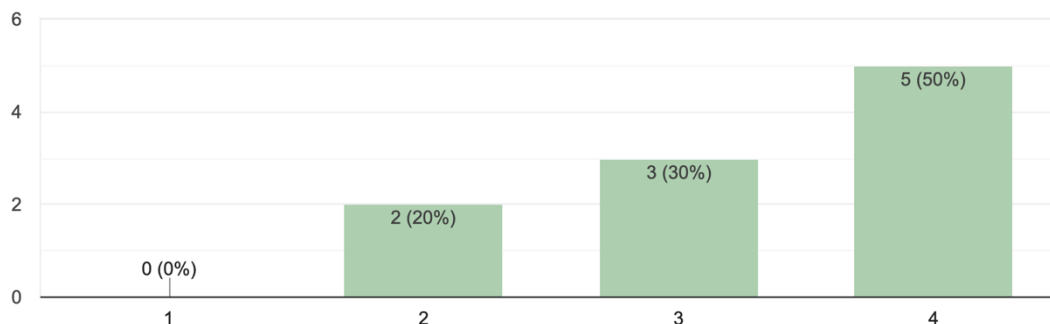
10 respostes

5.3. Creus que els grups heterogenis contribueixen a l'obtenció de més estratègies, habilitats i competències per part de l'alumnat?

5.3. Creus que els grups heterogenis contribueixen a l'obtenció de més estratègies, habilitats i competències per part de l'alumnat?

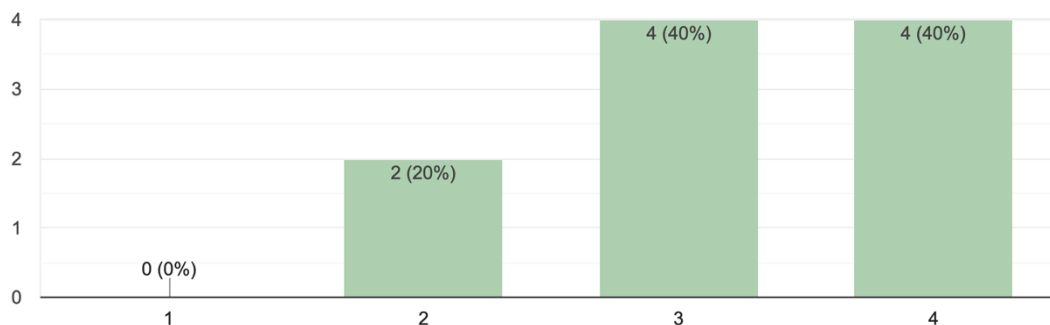
10 respostes

5.4. Creus que els grups heterogenis fomenten que l'alumnat desenvolupi tot el seu potencial?

5.4. Creus que els grups heterogenis fomenten que l'alumnat desenvolupi tot el seu potencial?

10 respostes

5.5. Afegeix el que consideris.

5.5. Afegeix el que consideris.

0 respostes

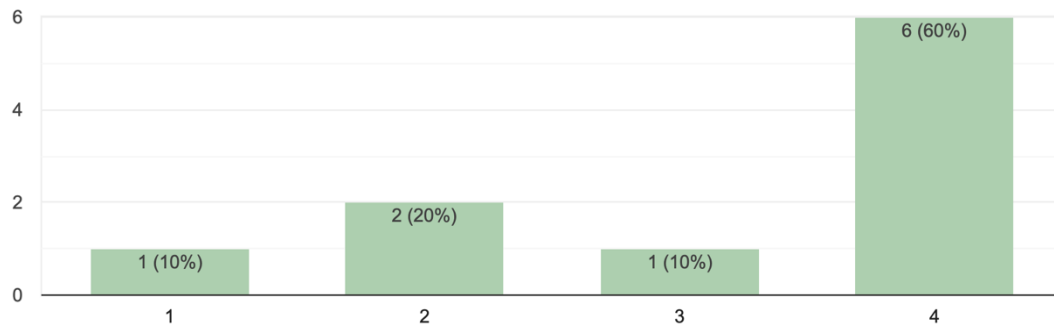
Encara no hi ha respostes per a aquesta pregunta.

SECCIÓ VI: TASCA DOCENT

6.1. Creus que els grups heterogenis han facilitat la teva tasca docent?

6.1. Creus que els grups heterogenis han facilitat la teva tasca docent?

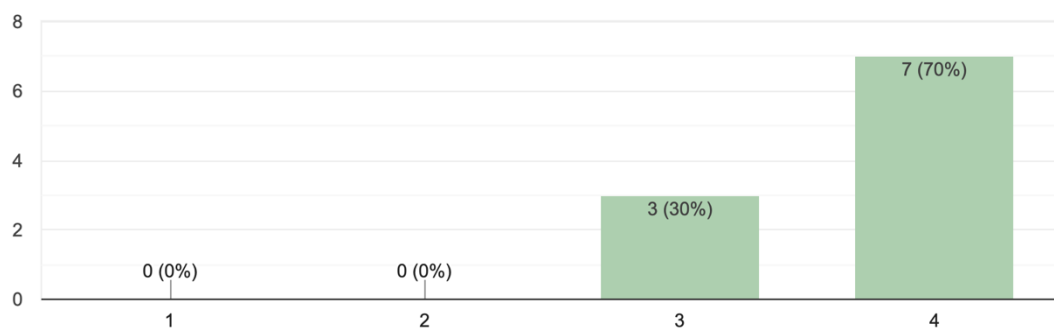
10 respostes

6.2. Creus que has de preparar més material treballant en grups heterogenis?

6.2. Creus que has de preparar més material treballant en grups heterogenis?

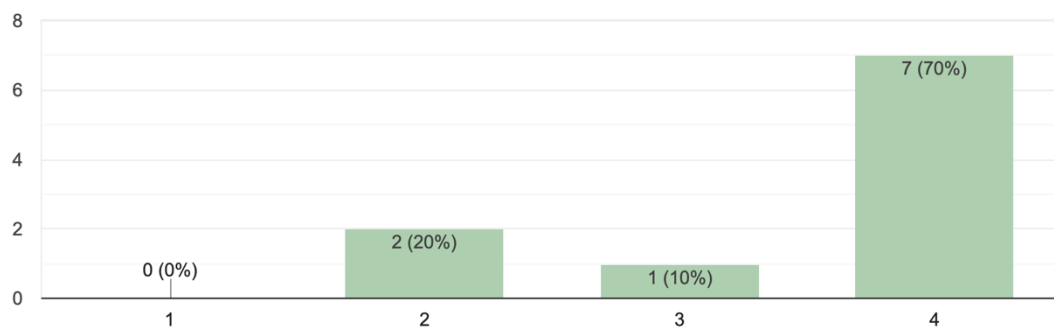
10 respostes

6.3. Creus que et sents a gust tenint alumnat de 3, 4 i 5 anys a l'aula?

6.3. Creus que et sents a gust tenint alumnat de 3, 4 i 5 anys a l'aula?

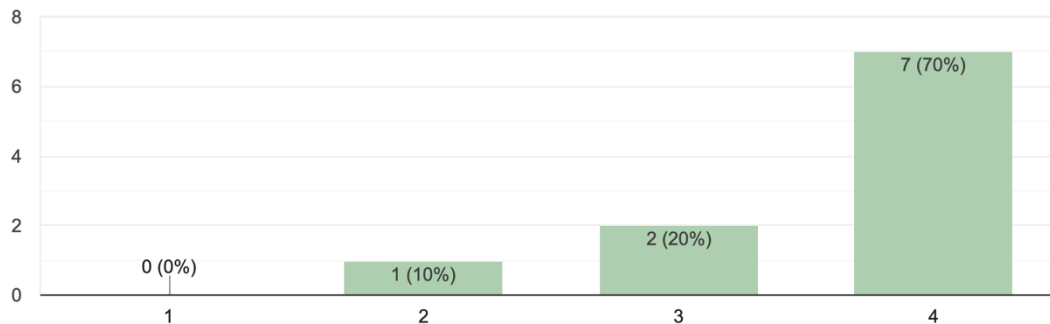
10 respostes

6.4. Creus que els grups heterogenis faciliten l'atenció a la diversitat?

6.4. Creus que els grups heterogenis faciliten l'atenció a la diversitat?

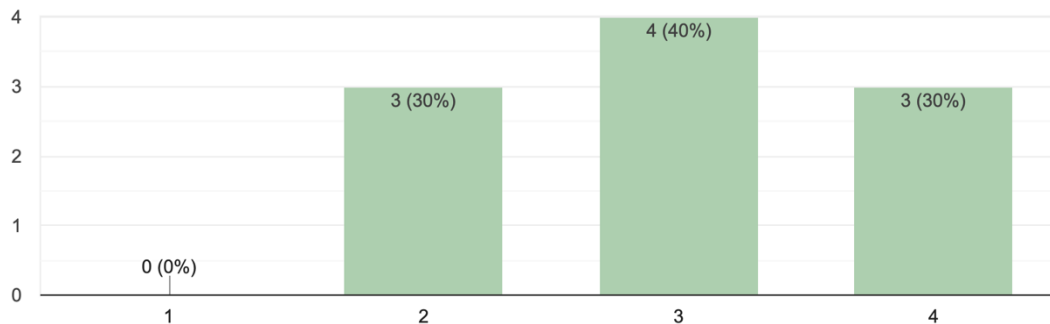
10 respostes

6.5. Creus que tens la sensació de no oferir als alumnes els continguts que necessiten?

6.5. Creus que tens la sensació de no oferir als alumnes els continguts que necessiten?

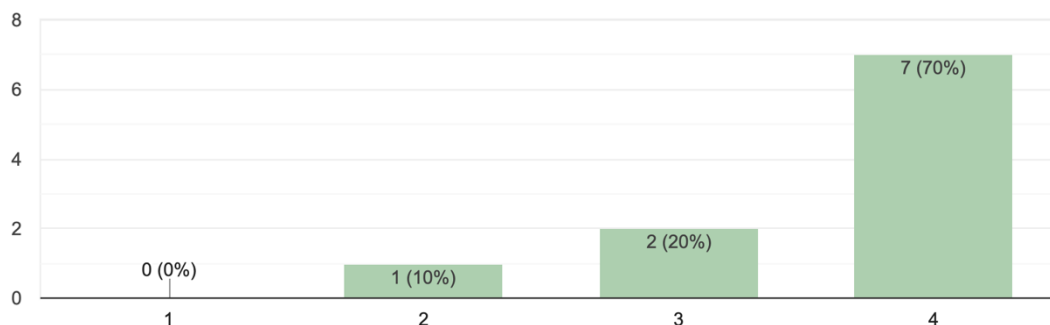
10 respostes

6.6. Creus que els grups heterogenis han facilitat atendre les necessitats dels infants de 3 anys?

6.6. Creus que els grups heterogenis han facilitat atendre les necessitats dels infants de 3 anys?

10 respostes

6.7. Afegeix el que consideris.

6.7. Afegeix el que consideris.

2 respostes

L'adaptació de P3 aquest curs ha anat molt bé. M'ha permès poder acompanyar als alumnes com no ho havia pogut fer mai. Ho he viscut molt positivament.

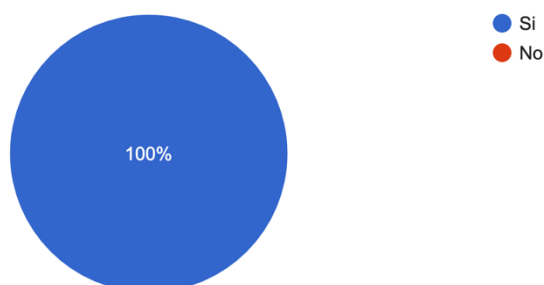
Els beneficiats han estat els de P3 perquè no és el mateix tenir 20 nens adaptant-se que 4 o 5.

3. AUTORITZACIÓ/CONSENTIMENT PER PODER TRACTAR LES DADES.

Vull participar en aquesta investigació.

Vull participar en aquesta investigació.

10 respostes

Ley Orgánica 15/1999, del 13 de diciembre, de protección de datos de carácter personal; i el Reglament 2016/679 en relació amb la protecció de les persones físiques i el tractament de dades de caràcter personal.

Ley Orgánica 15/1999, del 13 de diciembre, de protección de datos de carácter personal; i el Reglament 2016/679 en relació amb la protecció de ...es i el tractament de dades de caràcter personal.
10 respostes

